WOENSDAG 14 DECEMBER 1994 **VLAAMS NATIONAAL WEEKBLAD** 39e JAARGANG • NR 50 • 33 FR

VLAAMS WIJ WEEKBLAD

WIJ

Een uitgave van het Vlaams Pers-, Radio- en TV-instituut v.z.w.

Hoofdredakteur:
Maurits van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redaktie op prk. 000-0171139-31 van WIJ, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel
Tel. 02/219.49.30
Fax: 02/217.35.10

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantwoordelijk uitgever:
Bert Anciaux,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231
('s voormiddags) of privé,
Alsembergsesteenweg 797,
1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

BELGIË BEKOMT AFWIJKING KIESRECHT EUROPEANEN

UITZONDERING BEVESTIGT REDENEN TOT VLAAMSE BEZORGDHEID

Volgens een bericht in de Gazet van Antwerpen van maandag jl. bedong België op de Europese Top van Essen een uitzondering op de richtlijn over het gemeentelijk stemrecht voor EU-onderdanen. Op het CVP-partijbureau werd dit door premier Dehaene bevestigd. De afwijking moet nog bevestigd worden door de ministers van buitenlandse zaken van de Unie. Toch neemt de afwijking de Vlaamse bezorgdheid in Brussel en in de rand niet weg. Wel integendeel.

In de slotverklaring van Essen verheugt de Europese Unie zich over de "politieke overeenstemming" (...) "over de modaliteiten van het aktief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen." België zou volgens de *Gazet van Antwerpen* bekomen hebben dat „de regering een beperkt aantal gemeenten voor de komende verkiezingen in oktober 2000 mag aanduiden waar het kiesrecht van de niet-Belgische Unie-burgers afhankelijk wordt gemaakt van een verblijfsvoorwaarde in ons land van tenminste 6 jaar." Op het kabinet van de eerste minister ontkende men echter dat de uitzondering beperkt blijft tot de verkiezingen van 2000.
Om voor zulke uitzondering in aanmerking te komen, moeten de gemeenten wel nog aan twee voorwaarden voldoen. De potentiële niet-Belgische kiezers moeten minstens 20% van het geheel van de kiezers uitmaken. En ten tweede zal het ook dan nog aan de regering toekomen om uit te maken of de specifieke toestand van de betrokken gemeente een bijzondere afwijking verrechtvaardigt. Volgens Dehaene kan de Europese richtlijn nog aangevuld worden met Belgische wetgeving, bvb. door het instellen van een belastingplicht voor EU-onderdanen.

DIT IS GEEN GEEL VLAK

(Wat het dan wel is leest u op blz. 5)

VU-fraktieleider in de Vlaamse Raad *Paul Van Grembergen* noemde deze afwijking al "een stap in de goede richting." Maar hij voegde daar aan toe dat ook voor de andere Vlaamse eisen een oplossing gevonden moet worden. De Vlamingen doen er goed aan zich met deze "overwinning" niet te zeer te verblijden.

Het is immers de federale regering die de gemeenten waar de afwijking in 2000 van toepassing wordt moet aanduiden. Wat inhoudt dat de Vlamingen zullen moeten onderhandelen met de Franstaligen over welke gemeenten voor de uitzondering in aanmerking komen.

Het ligt voor de hand dat voor sommige Brusselse gemeenten met een minderheid van 20% EU-onderdanen (zoals nu al bvb. in het Sint-Gillis van gewestpremier Picqué het geval is) de Vlamingen het biezonder moeilijk zullen hebben om een uitzondering te verkrijgen. De Vlaamse minderheid in deze Brusselse gemeenten dreigt straks helemaal van de kaart geveegd te worden. Meer nog dan nu al het geval is, zal het enige middel om nog Vlamingen verkozenen te krijgen, afhankelijk worden van de "grootmoedigheid" van de Franstalige partijen die een Vlaming op hun lijst willen opnemen.

Twintig procent, één op vijf kiezers, is een hoge drempel. Zeker wanneer men daar de in sommige "Vlaamse" gemeenten al grote minderheden Franstaligen aan toevoegt. Momenteel bereikt nog geen enkele Vlaamse gemeente de drempel van 20% kiesgerechtigde EU-onderdanen. In de rand rond Brussel benadert Tervuren met 19% EU-inwoners deze grens het dichtst. In Overijse (16%), Kraainem (16%), Wezembeek-Oppem (14%), Zaventem (11%), Hoeilaart en Sint-Genesius-Rode (elk 10%) wonen nog belangrijke EU-minderheden.

Er moet benadrukt worden dat de uitzondering die België bekomen heeft, erin bestaat dat het gemeentelijk kiesrecht voor

(Lees verder blz. 4)

REDELIJKHEID GEVRAAGD

Ontketende boeren hebben deze week met hun akties de grenzen van het fatsoen overschreden. Wij hebben alle begrip voor hun bezorgdheid maar geen mens kan dulden dat blind geweld gebruikt wordt om gelijk te halen. De verantwoordelijkheid van de boerenverenigingen is biezonder groot. Dreigen met „onkontroleerbare akties", zoals de ABS-voorzitter deed, moet nu maar eens ophouden.
De landbouw heeft de voorbije decennia een grote evolutie doorgemaakt, veel kleine familiebedrijven hebben plaatsgemaakt voor middelgrote en grote ondernemingen. Zuivel en vlees werden bergenhoog opgestapeld en de grootwarenhuizen puilen uit. Verbetering van de gewassen, chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmatige behandelingen hebben daartoe bijdragen. Om te voorkomen dat slechts de hele grote bedrijven deze evolutie kunnen overleven werd een dure Europese landbouwpolitiek uitgedokterd. Dat al deze ingrepen ook negatieve effekten op de natuur hebben is niet verwonderlijk, maar daar hebben de landbouwers en hun organisaties weinig oren naar. Zij die weten welke chemische produkten gebruikt worden en hoe vaak zouden beter dan wie ook moeten beseffen wat de gevolgen zijn. En gevolgen zijn er.
Onder druk van de publieke opinie en ernstig onderzoek is de industrie minder gevaarlijke bestrijdingsmiddelen gaan ontwikkelen, maar ook duurdere zodat de vraag openblijft welke keuze de landbouwers maken.
Het is niet aan ons om punten uit te delen: industrie, landbouw en privé-verbruik hebben elk hun verantwoordelijkheid. Zij dragen bij tot vervuiling, zij moeten ook bijdragen tot het weer schoon maken van de boel.
Vandaag gebeurt de bijdrage *willens nillens* repressief door het heffen van taksen die als boeten worden ervaren. Wordt het ooit anders? Kan er een tijd komen dat wij zo bewust worden van de noodzaak van een proper leefmilieu dat elk van ons zelf aan het zuiveren gaat? Dat iedereen beseft dat de tijd definitief voorbij is dat grenzeloos kan gestort, gedumpt, verspild, geloosd worden? Wij beleven het einde van een eeuw waarin alles mogelijk is geweest, ook de wetenschap dat er een einde kan komen aan het grenzeloze gebruik van energie uit mineralen. En dat de natuur niet alle kwaad kan verdragen dat wij haar aandoen.
De tijd is aangebroken om mensen, van kindsbeen af, te leren ànders om te springen met de natuur en met het leven. Zijn wij er ons (nog) van bewust dat ons leven een schakel is in de eindeloze ketting die de mensheid vormt? Dat wij de aarde slechts in pacht hebben, om haar als „onze tijd" om is aan de schakels na ons door te geven? Een erfdeel verknoeit men niet, koestert men en schenkt men op zijn beurt aan het nageslacht.
Alle terechte zorg voor de landbouw, voor de tewerkstelling, voor het huishoudelijk komfort, moet met het behoud van het leefmilieu samengaan. Moet op school aangeleerd worden zodat dezen tot de levensstijl gaat behoren.
Misschien zijn de plannen om het leefmilieu te saneren te drastisch, te weinig evenwichtig; nodig zijn ze wel! Wie het er niet eens mee is moet op een fatsoenlijke manier zijn ongenoegen bekend maken. Geen mens stelt het recht op betogen in vraag, maar niemand mag dulden dat geweld gebruikt wordt om gelijk te krijgen. Bovendien begrijpen wij de houding van de CVP in het dossier van het Mestaktieplan niet, deze partij remt af, slaat en zalft. Zij schermt steeds maar met het bestaansrecht van het gezinsbedrijf alsof er één mens de kleine landbouwer te kort wil doen. Het is verdacht dat de CVP daarmee de Boerenbond napraat die zoals geweten àndere bedoelingen heeft, vooral financiële.
Eind deze maand wordt beslist over het Mestaktieplan, het wordt tijd. Er mag ondertussen van de boerenorgansaties enige redelijkheid verwacht worden en geen geweld, anders wordt elk vergelijk onmogelijk. Want wanneer geweld in plaats van overleg komt komt er misschien wel een overwinnaar uit de bus maar geen oplossing. Voor een probleem dat steeds nijpender wordt en dat op termijn alleen nog verliezers zal opleveren.

Maurits Van Liedekerke

■ **Karel Pinxten** volgt Leo Delcroix op als minister van Landsverdediging. Ofschoon Pinxten in tegenstelling tot Delcroix wél legerdienst gedaan heeft, wordt de nieuwbakken Defensieminister niet gehinderd door kennis van militaire zaken. Kennis van zaken is voor een CVP-er geen voorwaarde om minister te worden. Men moet wel in de goede provincie wonen en uit de juiste stand komen.

■ Russische troepen en tanks zijn zondagochtend de kleine deelrepubliek-**Tsjetsjenië** binnengevallen. Drie jaar geleden riep de Tsjetsjeense president Doedajev de onafhankelijkheid van zijn republiek uit.

■ Op de **Euro-top** van Essen waren naast de 15 lidstaten die de Unie vanaf 1 januari zal tellen (de 12 plus Oostenrijk, Zweden en Finland) ook de zes "geassocieerde Oosteuropese landen" Polen, Hongarije, Tsjeckië, Slovakije, Bulgarije en Roemenië uitgenodigd. Sommige Europese leiders hopen ook vlug Slovenië en de Baltische staten Letland, Estland en Litouwen te kunnen verwelkomen als geassocieerd lid. Onderhandelingen over een echt lidmaatschap voor deze staten zullen niet beginnen voor 1996, wanneer het Verdrag van Maastricht bijgesteld wordt.

■ De weigering van EU-kommissievoorzitter **Delors** om zich kandidaat te stellen voor het Franse presidentsschap, bracht de Franse politieke wereld in shocktoestand. Met Delors zouden de socialisten waarschijnlijk een derde presidentiële ambtsperiode in de wacht gesleept hebben, zonder Delors wordt dat haast een onhaalbare kaart.

■ Het Turkse "Hof van **Staatsveiligheid**" veroordeelde 8 Koerdische gewezen parlementsleden tot gevangenisstraffen van 3,5 tot 15 jaar wegens "vorming en lidmaatschap van of hulp aan een gewapende groepering." De oorspronkelijke aanklacht ("separatisme en het ondermijnen van de eenheid van de staat"), waarvoor de Koerden de doodsstraf riskeerden, liet het Hof eerder vallen.

■ Hoewel hun vertegenwoordigers eerst een akkoord hadden bereikt met Onderwijsminister Van den Bossche (SP), manifesteerden vierduizend regentaatsstudenten maandag tegen de geplande hervorming van de lerarenopleiding. De **kandidaat-regenten** eisen het behoud van hun lesbevoegdheden voor drie vakken in de tweede graad van het middelbaar onderwijs. Van den Bossche wil hen slechts één vak in de tweede graad toestaan.

TRANSFERS

In opdracht van de Waalse gewestregering bestudeerde een Waalse universitaire werkgroep de transfers in de sociale zekerheid. Wat voorspeld kon worden, gebeurde: de werkgroep kwam tot de vaststelling dat de uitgavenverschillen tussen de gewesten in de sociale zekerheid *relatief gering* zijn en volledig verklaard kunnen worden door *objektieve faktoren*.

Vlaams minister van Staatshervorming *Johan Sauwens* (VU) reageerde prompt. Hij merkte op dat het onderzoek zich beperkt tot de uitgavenzijde van de SZ. Over de inkomsten zwijgt de studie. Nochtans worden de transfers gedefinieerd door het saldo van bijdragen en ontvangsten. *Vermits de bijdragen niet werden betrokken in deze analyse, moeten wij de optimistische eindkonklusie sterk in vraag stellen*, meent Sauwens.

Bovendien werd in de Waalse studie geen rekening gehouden met de belangrijke sektor van de gezondheidszorgen. Sauwens stipt aan: *Het is net in deze sektor dat verschillende wetenschappers opmerkelijke uitgavenverschillen hebben vastgesteld die niet op basis van objektieve faktoren konden worden verklaard.*

Ook de Waalse stelling dat in het verleden de geldstromen in de SZ lange tijd omgekeerd waren, en de Vlaamse bevolking gesteund zou zijn geweest door de Waalse, noemt Sauwens met verwijzing naar de recente studie van prof. J. Hannes *absoluut onjuist*.

Sauwens wijst er tot slot op dat het de Vlaamse regering niet enkel om de geldstromen alleen te doen is. *Een efficiënt beleid, bvb. inzake volksgezondheid of gezin, vereist homogene bevoegdheidspakketten.* Sauwens vraagt zich af, *indien de konklusies van de Waalse onderzoekers toch zouden overeenstemmen met de werkelijkheid* waarom de Walen zich zelfs tegen een gesprek over de splitsing van de sociale zekerheid blijven verzetten.

Ook VU-voorzitter Bert Anciaux vroeg zich af waarom de Walen zich tegen een federalisering van delen van de SZ blijven verzetten indien het dan toch niet om een centenkwestie zou gaan.

BOODSCHAPPERS

Ex-minister Delcroix gewaagde van een zekere kombine tussen *De Morgen, Humo* en de BRTN-tv bij de villa-kwestie die hem zijn portefeuille kostte. De wrokkige houding van de CVP-senator is begrijpelijk. Hij vormde een mooi doelwit voor sommige media.

Delcroix was een suksesrijk politikus, een beloftevolle stemmentrekker voor de kristendemokratische partij. Hij slaagde erin de afschaffing van de legerdienst op zijn palmares te schrijven, hoewel gelijkaardige omwentelingen toch steeds maar mogelijk zijn dankzij de instemming en medewerking van alle koalitiepartners.

Delcroix ging door voor een rechtse CVP-er, hij kwam ooit in opspraak omdat hij samenwerking met het Vlaams Blok niet geheel uitsloot. Hij was kind aan huis in het bedrijfsleven. Door zijn doortastende manier van werken, zijn vrijmoedige en soms wat sensationele uitspraken had hij had vijanden gemaakt in het leger, in de PS, en in de eigen partij. Aan zijn verleden kleefden vele onaangename geurtjes, van de Smeerpijp, en de CVP-Mister Fixer tot de Superclub-affaire.

Al deze elementen droegen ertoe bij dat in konservatieve CVP-kringen maar ook elders de gretigheid opviel waarmee media als de genoemde zich op de minister stortten. Maar dit neemt niet weg dat Delcroix slechts schiet op de boodschappers die zijn eigen fouten in de schijnwerpers zetten. Men kan er van op aan dat wanneer politici als Tobback, Vogels, Schiltz of Verhofstadt ooit eens betrapt kunnen worden op een "leugentje om bestwil" van gelijkaardig kaliber als de villa van Delcroix, ook zij, wellicht in verschillende media, met een zekere gretigheid tot een dankbaar voorwerp van onderzoeksjoernalistiek uitgeroepen zullen worden.

DIALEKT

In een inaugurele rede onder de titel *Waarom deze rede niet in het Engels is*, gaf de kersverse Nijmeegse professor Toegepaste Taalwetenschap *C. de Bot* zijn mening over de toekomst van het Nederlands in de Europese Unie. Het was een bepaald pessimistische mening: het Nederlands zou wel eens kunnen degraderen tot een dialekt dat alleen nog gesproken wordt in familiale kring.

De Bot stelt vast dat in de wetenschappelijke wereld nu al het Engels de voertaal is. Hij beschouwt de kultuur van een taal piramidaal. Aan de top staat het universitair onderwijs. Als daar het gebruik van een taal eenmaal is aangetast, sijpelt het onbruik langzaam door naar beneden. Volgens de Bot leidt dit ondermijningsproces uiteindelijk tot de verdwijning van het Nederlands als taal en kultuur.

De Bot noemt dit proces onvermijdelijk. Pogingen om het Nederlands te beschermen zijn zinloos. Het Engels bezit immers een hoger prestige en een hogere ekonomische waarde dan om het even welke andere Europese taal, mogelijk met uitzondering van het Duits.

De professor wijst wettelijke maatregelen om het Nederlands te beschermen van de hand. Hij verwijst naar het Katalaans en het Iers, waar overheidsingrepen ook geen zoden aan de dijk brachten. Het Katalaans werd gedurende 250 jaar onderdrukt, maar nog spreekt 95% van de bevolking die taal. En recente wettelijke stimulansen om de teloorgang van het Iers te stoppen, leverden nagenoeg geen sukses op.

Waardoor worden de overlevingskansen van een taal dan bepaald? Door de maatschappelijke kontekst. De mensen blijven een bepaalde taal spreken, zolang zij en hun kinderen daardoor een prettig leven blijven leiden. „Maar als handel, industrie, delen van het onderwijs en hogere bestuurslagen vooral Engels als voertaal hanteren, zullen ook de Nederlanders op die taal overschakelen", zei C. de Bot.

KRUISTOCHT IN...

Onder de titel "Vlaamse kruistocht in verfranst land" wijdde *Le Soir* (3/12) een volledige bladzijde aan de nota van de Vlaamse minister-president Van den Brande (CVP) over „het beleid van de Vlaamse regering wat betreft de Vlaamse rand rond Brussel en Voeren." Vol-

gens de inleiding in de Franstalige krant heeft de regering van Van den Brande een politieke nota aangenomen die de systematische vervlaamsing van deze gemeenten tot doel heeft.

De bewuste nota Van den Brande werd in dit blad al eerder besproken ("Over de rand en Voeren blijven de meningen verdeeld", WIJ 16 november jl.). We vonden het huiswerk van Van den Brande nuttig, maar formuleerden evenzeer kritiek: "De nota vormt een vademecum van interessante kleinschalige en betekenisvolle initiatieven. Maar ze bevat ook bekentenissen van onmacht, in de schuif blijven steken beloften, typische uitingen van CVP-flinkheid die niet overtuigen."

Het is daarom eens interessant om na te gaan hoe de Franstaligen tegen het werkstuk aankijken. Toen we de titel en de inleiding van het Le Soir-artikel lazen, hadden we alvast de indruk dat de redakteurs van de Brusselse krant een andere nota onder ogen hadden gekregen. Dat blijkt niet zo te zijn. Maar waarop baseren zij zich dan om in termen van "kruistocht", "oorlogsverklaring" en "vervlaamsing" te spreken? Het lijkt wel of de Vlaamse regering in Vlaams-Brabant en Voeren zinnens is met de karwats een nieuwe Vlaamse orde op te leggen.

Het krantenartikel onderstreept dat de nota Van den Brande geïnspireerd werd door voorstellen van verenigingen die gekend staan voor hun "flamingantisme", zoals het Taal Aktiekomitee. Eerlijk gezegd, betwijfelen we of de Tak-militanten zich in de nota Van den Brande zouden terugvinden. Maar soit.

...VERFRANST LAND

Het Vlaams beleid in de rand (niet alleen in de zes faciliteitengemeenten, maar ook in de andere randgemeenten) en in Voeren zal, zo citeert LS de nota, dynamisch, efficiënt en systematisch zijn, en gevoerd worden in overleg met de belanghebbenden. „Begrijp: met de Vlaamse mandatarissen", voegt LS daar aan toe.

Onder "vervlaamsing" verstaat LS o.m. het voornemen van de Vlaamse regering om de subsidies voor de vijf kulturele centra in de rand te verdubbelen, waardoor zij bvb. lessen Nederlands kunnen organiseren voor anderstaligen. Hieruit kan men al een eerste fundamenteel verschil zien in de Vlaamse en Franstalige benadering van de Franstaligen in de rand: de Vlamingen gaan er van uit dat van deze Franstalige minderheid in Vlaanderen verwacht mag worden dat ze zich aanpast en integreert in de Vlaamse samenleving, zoals de naar Wallonië uitgeweken Vlamingen zich aan de Waalse samenleving aangepast hebben. De Franstaligen vinden dat zij het recht hebben Franstalig te blijven, en zich zeker in gemeenten waar ze al lang geen minderheid meer vormen, helemaal niet verplicht moeten voelen om Nederlands te leren.

LS geeft vervolgens een beknopt overzicht van al het verschrikkelijks dat de nota Van den Brande bevat. De krant stelt afrondend vast dat de politiek van vervlaamsing de ene keer ingegeven is door een wil, en de andere keer door een vrees: de wil om z'n kultuur te verdedigen, de vrees om te verdrinken in "het Europese magma".

Uit protest tegen het Mestaktieplan en de "vervalste cijfers van de Vlaamse Milieumaatschappij" verlaagden boeren overwegend aangesloten bij het Algemeen Boerensyndikaat zich tot straatgeweld, verstoring van de openbare orde en vandalisme (zie ook: Eerst dit).

Alsof dit nog niet genoeg is, tracht LS in een hoofdartikel getiteld "De diskriminatie verheven tot politiek" de Franstaligen nog eens extra te waarschuwen. „Voortaan treedt Vlaanderen in het offensief. Gespierd. En verkiest het de verfransing te beantwoorden met vervlaamsing. Systematisch, haast dekretaal."

LS vindt dit een gevaarlijke evolutie. „Want de verankeringsstrategie, juridisch legaal, is politiek en menselijk onaanvaardbaar. Z'n kultuur verdedigen geeft blijk van een eerbare ambitie. Maar een selektieve strategie ontwikkelen, kan tot het absurde leiden. Tot diskriminatie."

De krant brengt in herinnering hoe de Franstaligen in de rand op 9 oktober hun posities versterkten. En alweer komt hier het fundamenteel verschil in benadering tussen Vlamingen en Franstaligen op de proppen: „Door een overdreven politiek van favoritisme te voeren, zal de regering van Luc Van den Brande dus de evenwichten vertekenen. Alsof zij de minderheden aan de macht brengt, want alleen zij zullen haar goede gunsten nog kunnen verwerven. Een soort van diktatuur van de taal..."

LS wijst erop dat het de bevolking van deze gemeenten is die de Vlaamse regering zal treffen. Want het onevenwicht tussen de investeringen gericht op Vlamingen en deze bestemd voor Franstaligen dreigt te groot te worden. Men kreëert twee soorten Brabanders, twee soorten Voerenaars: „zij die men verkiest, en zij die men straft..."

Met huisvestingsdekreten en voorwaarden voor het stemrecht voor Europeanen tracht Vlaanderen zich te beschermen, besluit LS. „Zich te overbeschermen. Tot op het punt van op zichzelf terug te plooien. Van zich te goed te doen aan haar eigen beeld. Van te kiezen voor de diskriminatie. Op gevaar af in het extreme te vallen."

DE VILLA VAN DELCROIX ALS TOPJE VAN ONZE IJSBERG

Minister van Landsverdediging *Leo Delcroix* (CVP) heeft gelogen over zijn villa in Bormes-les-Mimosas. Het kostte hem donderdag zijn kop. De minister noemde twee redenen waarom hij destijds *mist opgehangen heeft* over het eigendom: hij wilde zijn naaste familieleden beschermen, en zijn kansen voor de toen op stapel staande Europese verkiezingen niet verkwanselen door vergelijkingen te riskeren met politici van het slag van *Guy Mathot* (PS), ook een bekende villa-eigenaar.

Leo Delcroix probeerde eerst nog de andere beschuldigingen te ontkennen. Dat hij de villa betaald had met zwart geld. Hij ontkende ook dat hij een slinkse eigendomsstruktuur op poten liet zetten om de fiskus te misleiden. En de beschuldiging dat hij Limburgse vrienden in het zwart te werk stelde was al evenmin waar.

Hoe zat de vork volgens de minister dan wel aan de steel? Het geld waarmee de villa betaald werd, was afkomstig van hemzelf, zijn echtgenote, zijn ouders en schoonouders. Dat zou best kunnen: de Delcroix en de Dierckxen (de vader van de echtgenote van Leo Delcroix is gepensioneerd Fordbaas) staan in de Kempen als niet onbemiddeld bekend. Maar bewijst dit dat de villa met "wit geld" betaald werd?

De overname van de Franse vennootschap Capricorne Sud van de gebroeders Bleyen had volgens Delcroix tot doel sneller een bouwvergunning te verkrijgen. Maar is dit de enige reden waarom voor deze eigendomsstruktuur gekozen werd?

Vastgoedmakelaars aan de Azurenkust spreken tegen dat een vennootschap sneller een bouwvergunning zou bekomen dan een partikulier. Op de BRTN-radio gaf zo'n makelaar overigens toe dat de meeste Belgische eigenaars van een villa aan de Azurenkust "vergeten" de Belgische fiskus van dit tweede verblijf op de hoogte te stellen. Zij kunnen er bovendien op rekenen dat de Franse overheid bij haar noorderbuur deze vergetelheid niet ongedaan zal maken.

Volgens Delcroix waren de "zwartwerkers" in werkelijkheid vrienden die loopbaanonderbreking genomen hadden om tegen kost en inwoon en in ruil voor een leven lang gratis vakantiegebruik van de villa een handje toestaken bij de afwerking van het optrekje. Geen mens geloofde de minister. De arme postbodes kregen al de BBI over de vloer.

Het lijdt geen twijfel: Delcroix heeft een zware fout begaan door te liegen. Het lijkt bovendien waarschijnlijk dat ook de andere beschuldigingen (zwart geld, fiskale ontduiking, zwartwerk) steek houden. Eerdere schandalen waarbij Delcroix een beetje mistig bij betrokken was als Superclub en de Smeerpijp-affaire versterken bovendien het vermoeden dat de gewezen algemene sekretaris van de CVP, een funktie waaraan hij zijn bijnaam Mister Fixer dankt, niet terugdeinst voor malafide praktijken. Leugens en ondoorzichtige verhalen kunnen voor een politikus die verantwoordelijkheid draagt voor het uitvaardigen van wetten, het beheer van overheidsgeld, en het opleggen van besparingen aan de Belgische burgers niet door de beugel. Het is logisch dat Delcroix ontslag nam.

Maar. We willen ons hier niet zomaar nestelen in het koor van de grote zuivere Prinzipienreiters. In dit land zullen de villa-eigenaars die hun eigendom van aankoopakte van de (bouw?-)grond tot de verfraaiing van de patio met passende kunstwerken geheel reglementair en in het "wit" financierden niet te dik lopen.

Vooraleer hij eerder bij toeval in de politiek verzeilde was Leo Delcroix als personeelschef bij Alken-Kronenburg, adjunkt-direkteur bij VKW-Limburg en CVP-fundraiser graag gezien kind aan zulke huisjes.

En meer algemeen gesproken toonden onderzoeken aan dat de inwoners van dit land in grote meerderheid maar al te bereid zijn om de fiskus waar mogelijk een voetje te lichten. Zeg eens eerlijk: staat U er op om de (vak-)man die uw koffiezetapparaat komt herstellen, de beerput leegmaakt, of uw auto onderhoudt volgens de fiskale regels te betalen? In de voorbije weken kwamen drie vaklui een prijsofferte opmaken voor onze keukenuitbouw. Elk van hen suggereerde zélf de faktuur elders te laten adresseren, om de dure btw-voet van 20% te ontlopen.

De villa-affaire van Delcroix is het topje van een fundamentele scheefgroei in onze samenleving, die als een prototype van vicieuze cirkel voortwentelt. Wie alles volgens het boekje wil doen, wordt in zijn omgeving afgeschilderd als een onnozelaar. De vakman die weigert in het zwart te werken verdient het beleg op z'n boterham niet.

Maar wanneer hij handig met zwartwerken weet om te springen, verdient hij stukken meer dan de universitair geschoolde leerkracht of ambtenaar. In meer dan een opzicht werkt de overheid deze evolutie zelf in de hand. Is het bvb. slechts een boutade te stellen dat elke nieuwe bruggepensioneerde een nieuwe potentiële zwartwerker is?

De welig tierende belastingontduiking heeft wel tot gevolg dat de inkomsten van de overheid teruglopen, met nieuwe bezuinigingen en nieuwe belastingen, en nieuwe ontduiking tot gevolg. De politiek als sociologische institutie heeft aan deze scheefgegroeide situatie en de mentaliteit die er het gevolg van is een kanjer van een uitdaging.

Delcroix moest ontslag nemen. Laat daar geen twijfel over bestaan. Maar wanneer het zielige gesjoemel van een overigens bekwaam minister met zijn buitenverblijfje tot een begin van een debat over deze echte kanker in onze gemeenschap zou leiden, zou het ontslag van Delcroix op lange termijn tenminste iets konstruktiefs kunnen opleveren: meer burgerzin.

(pdj)

GEMEENSCHAPPEN MOETEN BEVOEGD WORDEN VOOR HET TAALGEBRUIK

„KIESVEE WORDT WARM GEHOUDEN!"

De voorbije week interpelleerde **Etienne Van Vaerenbergh** de Vlaamse minister-president Luk Van den Brande over enkele punten, die in het Vlaams regeerakkoord nog dienen uitgevoerd te worden. Dit in het kader van de staatshervorming.

SPLITSING

Van Vaerenbergh meent dat de trend in Vlaams-Brabant en Halle-Vilvoorde nog niet is gekeerd. *„De splitsing van het kiesarrondissement is dan ook dringend. Ondanks de wetgeving terzake zetelen nog steeds Franstaligen in de kiesbureaus. De vrederechters treden hiertegen niet op. Franstaligen hebben met sukses kieslijsten ingediend. De bedoeling was vooral het „kiesvee" voor de volgende verkiezingen warm te houden. Dat stoort ons. Er moet voor ons een splitsing komen van het kiesarrondissment Halle-Vilvoorde. Het gerecht is een persoonsgebonden materie bij uitstek. Ook op dit vlak is een splitsing van het gerechtelijk arrondissement Halle-Vilvoorde noodzakelijk. Vele bedienden die in het gerechtsgebouw in Brussel in kontakt staan met het publiek, kennen niet eens Nederlands. Ook de studiekring van politiekommissarissen en veldwachters van mijn arrondissement stelt dat Halle-Vilvoorde een eigen karakter heeft. De kommissarissen van de gerechtelijke politie zijn niet bevoegd voor de grote kriminaliteit buiten de negentien gemeenten. Op een voordracht over het snelrecht voor de studiekring sprak de prokureur Nederlands en Frans, maar zijn adjunkt slechts Frans. Sinds wanneer worden de ambtenaren van Halle-Vilvoorde verplicht Frans te kennen? Wanneer zal de Vlaamse regering initiatieven nemen?"*. Tot zover Etienne Van Vaerenbergh.

EEN BELEID

Vervolgens werd diezelfde dag in de Vlaamse Raad een grondig debat gehouden over het Vlaams-Brabant-beleid van de Vlaamse Regering. Etienne Van Vaerenbergh, die in Lennik woont, onderschrijft het VU-standpunt.

„Vlaams-Brabant wordt ongetwijfeld de rijkste provincie van ons land. Deze provincie heeft het hoogste gemiddeld inkomen per inwoner. Maar er zijn ook schaduwzijden zoals Brussel-negentien, dat op alle mogelijke manieren drukt op Vlaams-Brabant.

Daarbij komt, dat één zesde van de bevolking er een andere taal spreekt dan het Nederlands. Wat moet er gebeuren opdat Vlaams-Brabant een volwaardig deel blijft van Vlaanderen? Deze vraag moet nu dringend een antwoord krijgen. Wij willen sterke gemeenten.

Volgens het Sint-Michielsakkoord zal het volgende parlement grondwetgevend zijn en zal het de organieke gemeentewetgeving overdragen aan de Gewesten. Die gemeenten moeten een goede taalpolitiek kunnen voeren. Wie in Vlaanderen woont moet worden verplicht om Nederlandstalig onderwijs te volgen. Wij mogen niet langer bang zijn voor onze eigen schaduw. We moeten een politiek voeren voor onze eigen inwoners.

Er is nu sociale verdringing in Vlaams-Brabant. De inwoners moeten een woning kunnen verwerven in hun eigen gemeente, hun eigen provincie. Positieve diskriminatie moet mogelijk zijn.

TAALGEBRUIK VRIJ?

Volgens de Grondwet is het taalgebruik in België vrij. Die regel moet afgeschaft worden. De Gemeenschappen moeten bevoegd worden voor de regeling van het taalgebruik, zodat men dit ook zal kunnen regelen in Vlaams-Brabant. Franstalige inwoners van de faciliteitengemeenten verwachten dat ze bij kontakten met de provincie Vlaams-Brabant in hun taal te woord zullen worden gestaan.

Maar dan moeten er op de provinciale administratie in Leuven vertalers zijn! De faciliteiten zijn echter enkel op gemeentelijk niveau gekend. Ik vind dat de faciliteitengemeenten hierbij als tussenstation voor hun franstalige inwoners moeten dienen en zelf voor de vertaling instaan. Indien de Europese richtlijn inzake het passief en aktief stemrecht voor EU-burgers zou worden uitgevaardigd zonder rekening te houden met de resolutie van de Vlaamse Raad is de vrees voor toenemende verfransing terecht. Als Vlamingen moeten wij zonder komplexen deze nieuwe kiezers tegemoet treden met een reeks van positieve maatregelen", besloot Etienne Van Vaerenbergh.

(gc)

KIESRECHT EUROPEANEN

(Vervolg van blz. 1)

EU-onderdanen van niet-Belgische nationaliteit in zekere gemeenten slechts toegestaan wordt aan deze EU-onderdanen die er al minstens zes jaar verblijven. Dit betekent dat voor de gemeenteverkiezingen van 2000 in ieder geval de *huidige* EU-minderheden uit de genoemde gemeenten zullen kunnen meestemmen (voor zover ze tenminste in die gemeente blijven wonen).

Of, de Belgische uitzondering verhindert in ieder geval niet dat er in 2000 in heel wat randgemeenten een betekenisvolle toename van anderstaligen (de Nederlandse EU-inwoners uitgezonderd) in het totaal van de kiezers zal genoteerd worden.

De Franstalige *Le Soir* maakte dinsdag de optelsom van EU-onderdanen en Franstaligen voor sommige gemeenten. Indien alle Europeanen voor Franstalige of tweetalige lijsten zouden stemmen, levert dit reeds in 2000 een bedreigende machtstoename op van niet-Nederlandstaligen in gemeenten zonder faciliteiten in de Vlaamse rand: 43% niet-Vlamingen in Overijse, 33% in Tervuren, 26% in Beersel, 23% in Zaventem, 20% in Vilvoorde. In de faciliteitengemeenten staat het Vlaamse heir nog veel minder pal: 53% niet-Vlamingen in Drogenbos, 56% in Wemmel, 61% in Sint-Genesius-Rode, 69% in Wezembeek-Oppem, 78% in Linkebeek en 79% in Kraainem. „Dit zijn allemaal geen kiezers", geeft Le Soir toe, „maar ze zouden kunnen meetellen in de weegschaal".

Aan Franstalige kant werd negatief gereageerd op de uitzondering die België bekwam. Een resolutie van FDF-er *Clerfayt* tegen de Belgische afwijking werd reeds unaniem, op een onthouding na, aangenomen in de kommissie van de Franse gemeenschap. De Franstalige meerderheidspartijen PSC en PS, die hun goedkeuring hadden verleend aan de uitzondering vermits Dehaene op een EU-top het standpunt van de regering verdedigt, reageerden bedaagder.

Zij beseffen dat de uitzondering weinig om het lijf heeft: de PSC gaf toe de Vlamingen een symbolisch suksesje te gunnen. De partij herinnert eraan dat de grens van 20%, momenteel zonder voorwerp, niet verlaagd kan worden.

Ondanks de uitzondering die België op het Europees gemeentelijk stemrecht heeft bekomen, is het onbetwistbaar dat de Franstaligen een belangrijke overwinning geboekt hebben. Want de uitzondering zal niet verhinderen dat het dankzij dit gemeentelijk kiesrecht voor EU-onderdanen op lange termijn meer dan ooit ondenkbaar is de toenemende tweetaligheid van Vlaams-Brabant een halt toe te roepen. Laat staan het Vlaams karakter van de faciliteitengemeenten te versterken, zoals de Vlaamse regering de Vlamingen recent nog voorhield (hoe Le Soir deze nota van de Vlaamse regering beoordeelt, kunt U lezen in onze rubriek "Doordeweeks").

(pdj)

DAAR BIJ DIE MEAULNES

Oudere broers zaten uren gebogen over de vertaling van een boek dat ze als huiswerk hadden meegekregen. *Le Grand Meaulnes* van Alain-Fournier, eigenlijk Henri-Alban Fournier.

Vandaag, zovelen jaren later, ligt het boek onder de titel *Het grote avontuur* op mijn nachttafeltje. Het is een negende druk, deze zomer door Atheneum-Polak & Van Gennep op de markt gebracht. Het boek kost 1100 fr. Niet goedkoop, maar zeer bibliofiel uitgegeven.

Hoeveel leerlingen uit noord en zuid met *Le Grand Meaulnes* gekonfronteerd werden is moeilijk in te schatten maar het moeten er vele duizenden zijn geweest.

Het boek maakt nog steeds grote indruk omdat het een intrigerend verhaal bevat en omdat rond de auteur een vreemde waas hangt. Tot vandaag kruipen voor- en tegenstanders in hun harnas om over Alain-Fournier te pennetwisten.

Henri-Alban werd in 1886 te La Chapelle d'Argillon in het departement van de Cher geboren. De familie woonde in het schoolgebouw dat ook mairie van Epineuil-le-Fleuriel was, vader en moeder Fournier gaven er les. Wie vandaag langs de autostrade van Orleans naar Clermont Ferrand rijdt ziet net voor de uitrit Vallon-en-Sully het bord *Aire du Grand Meaulnes* staan. Alain-Fournier leeft er nog een beetje, dank zij een klein museum in de school. En door het gehakketak over zijn dood.

Fournier diende tijdens de eerste wereldoorlog als luitenant. Door de overmoed van een kapitein kwam de groep oog in oog met Duitse scherpschutters, ergens in de onmetelijke bossen van Saint-Rémy aan de Marne. Reeds op 22 september 1914 verdween de toen 28 jarige soldaat. Zijn lichaam werd nooit teruggevonden. Fournier bezat reeds voor de oorlog een reputatie. Zijn enige boek was in 1913 verschenen en het miste op een haar na de Prix Goncourt, het is vandaag in Frankrijk nog steeds een van de meest verkochte Livre de poche. *Le Grand Meaulnes* verwoordde de emoties van een generatie jonge lieden die nog in de vorige eeuw was geboren en gekneld zat tussen strakke regels en de drang om zich uit te leven. Professoren hebben de meest rare kronkels gemaakt om die verwoorde smarten uit te leggen, sommigen verklaarden de fatale schietpartij aan de oevers van de Marne als een openbarstende woede na opgekropte frustraties...

Augustin, Le Grand Meaulnes, was een uit de kluiten gewassen klasgenoot die op een nachtelijke tocht een landhuis ontdekt waar een trouwpartij wordt voorbereid, maar het feest gaat niet door. Zowel de ik-figuur (Fournier) als Meaulnes gaan later

ACH ZO!

op zoek naar het huis en de mooie bewoonster, Yvonne de Galais. Het hele boek door. Tot ze mekaar op een picknick aan de boorden van de Cher ontmoeten.

Mooi aan het verhaal is dat de auteur zijn omringende wereld zo liefdevol beschrijft. Het landelijke leven in de streek die op de Michelinkaart aangeduid staat als *Centre de la France*. Een wereld die passé is maar waarvan je op reis door Frankrijk soms nog wel een vleugje van ontdekt. De eindeloze weiden, de donkere bossen, de école en mairie onder één dak, de boerderijen, de kerk op het dorpsplein en... de keukens, ruim als een vaderland. Wij geven een voorbeeld: „De familie woonde in een grote keuken die in de winkel uitkwam - een keuken waar eind september hoge vlammen in de schoorsteen sloegen, waar de jagers en de stropers (...) vroeg in de ochtend al iets kwamen drinken, terwijl de kleine meisjes die al op waren, heen en weer holden en riepen, en elkaar „ruik-es-wat-lekker" op het haar deden. Aan de muren hingen oude fotografiën, oude vergeelde schoolfoto's waar mijn vader op stond – het was moeilijk om hem te ontdekken – tussen zijn vrienden van de normaalschool..."

Over de wijze waarop Alain-Fournier aan z'n einde kwam laaien de gemoederen bij tijd en wijle op. 1986 was weer eens zo'n moment. Toen werd onthuld dat de mannen van Fournier het vuur hadden geopend op Duitse Rodekruissoldaten. Bij wijze van represaille werden de Franse soldaten afgemaakt. Hun lichamen werden nooit teruggevonden.

In 1924 werden onder de titel *Miracles* nagelaten gedichten van Fournier uitgegeven en in 1990 *Colombe Blanchet*, de aanzet tot een nieuwe roman.

Maar met zekerheid zeggen of dat nagelaten werk wel echt van hem is of opgezet spel van de *Vrienden van Alain-Fournier* of van de familie die nog steeds van de auteursrechten geniet is een groot vraagteken.

Elke avond lezen wij in het boek een van de vele korte hoofdstukjes, 45 in totaal. Eén zoektocht naar het onmogelijke, naar het onbereikbare, een reeds zo vaak beschreven queeste naar geluk en liefde.

Op 2 december werd bij Sotheby's een brief van Fournier geveild, tien vellen voor bijna 10.000 dollar. De brief dateert uit 1905, Fournier was toen 19 jaar. Misschien was het wel de brief waarin hij geschreven had „Le bonheur est une chose terrible." Yvonne de Galais zal het geweten hebben.

R.Asmus

DIT IS EEN GEEL LINT !

LIEDJE WERD SYMBOOL VOOR „WELKOM THUIS"

HET WAAROM VAN DE GELE LINTEN-AKTIE

De Volksunie voert op zaterdag 17 en zondag 18 december a.s. haar „gele linten-aktie", daarmee wil de partij haar eis tot het stoppen van alle gevolgen van de repressie kracht bijzetten. Na 50 jaar moet duidelijk zijn dat iedereen terug welkom is.

100 LINTEN!

Waarom een „gele linten-aktie"? Iedereen herinnert zich het liedje *Tie a Yellow Ribbon 'Round the Old Oak Tree*. Dit lied, dat geschreven werd door de Amerikaanse zangers Irwin Levine en Russall Brown en gezongen werd door Tony Orlando, dateert van 1973 en stond toen in Amerika gedurende lange tijd op de eerste plaats van de zgn hitparade.

De tekst handelt over een man die na een lange tijd gevangenschap naar huis terugkeert. Aan zijn verloofde heeft hij gevraagd een geel lint aan de eikeboom te hangen indien zij hem terugwil. Aan de buschauffeur vraagt hij om uit te kijken of dit wel het geval is. Op een bepaald ogenblik barsten de medereizigers in een lach uit: er hangt niet één lint, maar 100 linten!

De oorsprong van het gele lintsymbool gaat echter nog verder terug in de tijd. Zo was het liedje *Round Her Neck She Wore a Yellow Ribbon* op het einde van de 19de eeuw een populair marslied in het Amerikaanse leger. Ook in studentenmiddens kwam dit symbool terug in verschillende liedjes. Telkens had de betekenis iets te maken met het „terug thuis verwelkomen" van mensen, zowel van soldaten als geliefden. Wij vertaalden enkele strofen van het lied.

BIND EEN GEEL LINT...

Buschauffeur kijk voor mij,
want ik zou het niet kunnen verdragen om te zien wat ik misschien zal zien,
ik ben nog steeds in gevangenschap en mijn geliefde beschikt over de sleutel,
een eenvoudig lint is wat ik nodig heb om me te bevrijden.

Refrein:
Bind een geel lint rond de oude eikeboom,
het is drie jaar geleden, wil je me nog?
Wanneer ik geen lint zie rond de oude eikeboom,
dan blijf ik op de bus, vergeet dan alles over ons,
wanneer ik geen lint zie rond de oude eikeboom...

WELKOM THUIS!

In Amerika is het gele lintsymbool een onderdeel geworden van de kultuur. Zo was de gijzelneming van het Amerikaans ambassadepersoneel in 1979 in Iran, toen daar het regime van de sjah omver werd gegooid en Khomeiny de macht greep, het startsein voor een nationale steunbetuiging aan deze gijzelaars. De vrouw van één van hen bond toen een geel lint aan een boom in haar tuin. Zo wilde zij haar man laten weten dat zij hem al die tijd niet was vergeten. Een reporter had deze symbolische daad opgemerkt en berichtte er over in de *Washington Post*. Weldra ontstond er een nationale kampagne en werd de buurt rond het Witte Huis en regeringsgebouwen met gele linten versierd. Het sukses was enorm.

De aktie werd herhaald toen Amerikaanse soldaten in de Golf-oorlog werden ingezet. Aan bomen, auto's, lantaarnpalen, banken, kerken en deuren.

Over het terug welkom zijn, over het niet vergeten van mensen die vandaag de dag nog steeds lijden onder de gevolgen van de repressie, gaat ook de aktie van de Volksunie.

Het is de bedoeling dat zoveel lezers van WIJ op deze aktie inhaken, dat kan op de plaatsen waar een linten-moment is voorzien en pamfletten worden uitgedeeld. Maar iedereen kan ook meedoen door in het eigen voortuintje gele linten aan te brengen. Bij wijze van suggestie reiken wij enkele voorbeelden aan waar zo'n geel lint(je) wonderwel past: auto-antenne, bomen, kruispunten, kraag, voordeur, fiets, enz...

Jan Puype

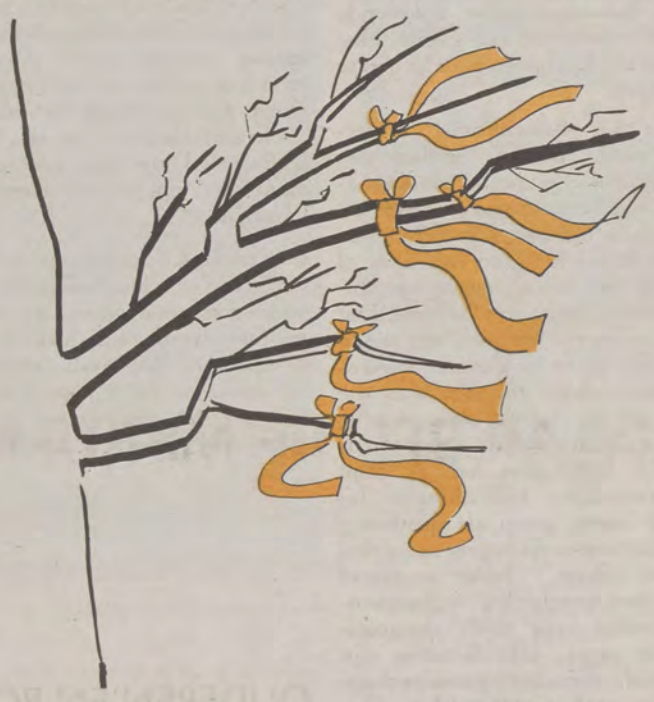

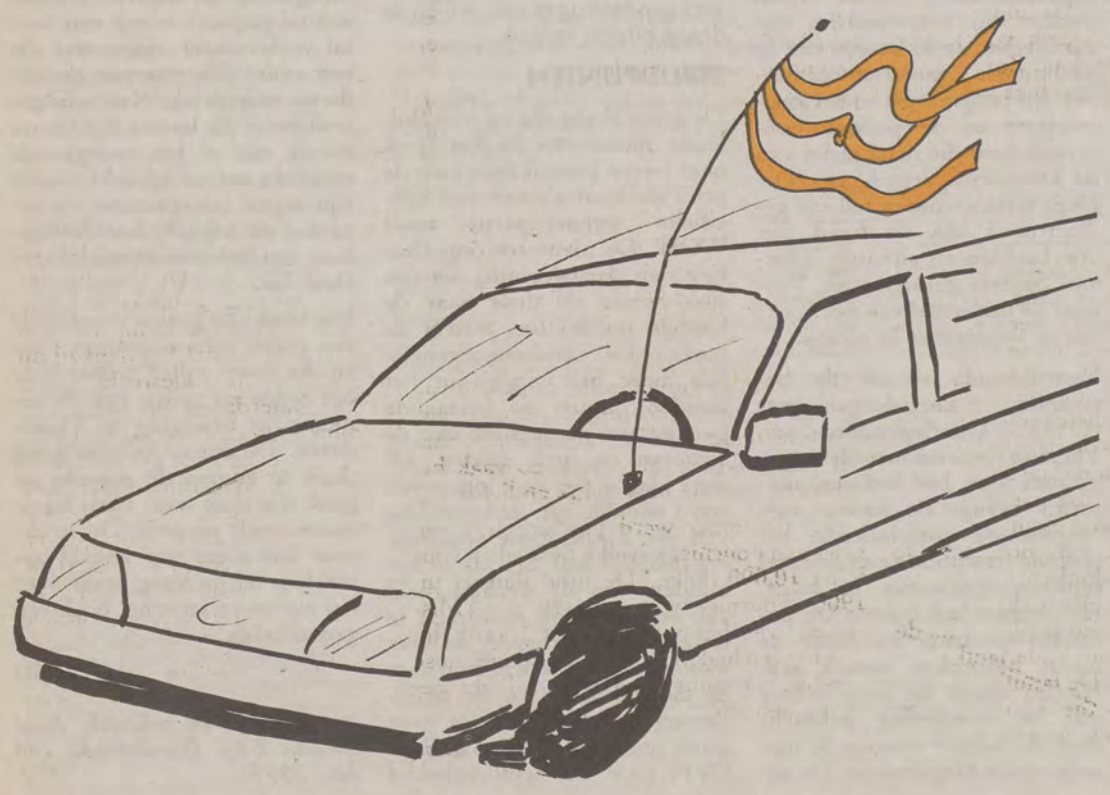

OVERAL GELE LINTEN EN EEN PAMFLET

Dit komende weekeinde zullen VU-militanten op tal van plaatsen in het Vlaamse land de gele linten-aktie rond amnestie en verzoening gestalte en kleur geven. Door tal van arrondissementele besturen werden reeds schikkingen getroffen. Wij geven hierbij het lijstje van de plaatsen en uren die ons reeds werden meegedeeld.

– *Antwerpen* op zaterdag 17 dec. om 14u. aan de Meir (hoek Wapper-Koninklijk Paleis).

– *Brugge* op zondag 18 dec. om 15u. in het stadscentrum.

– *Essen* op zondag 18 dec. om 11u. op het St.- Antoniusplein.

– *Leuven* op zaterdag 17 dec. in de Bondgenotenlaan, het Fochplein en de Diestsestraat. Samenkomst om 14u. in café Marie-Therese, Martelarenplein 8 (Stationsplein) te Leuven.

– *Hasselt* op zaterdag 17 dec. om 14u. op de Grote Markt.

– *Mechelen* op zaterdag 17 en zondag 18 dec. op de kerstmarkt tussen 10 en 14u. Samenkomst telkens aan het standbeeld van Op Sinjoorke.

– De afdelingen: *Roeselare, Izegem, Tielt, Meulebeuke* en *Moorslede* namen een initiatief.

– *Turnhout* op zaterdag 17 dec. tussen 9 en 12 u. in het centrum: Markt, Merodelei en Gasthuistraat.

– *Gent* op zaterdag 17 dec. om 14u. aan de Korenmarkt.

– *Eeklo* op zaterdag 17 dec. om 14u. aan het stadhuis.

Lezers kunnen op al deze plaatsen bij de aktie aansluiten, een pamflet wordt er uitgedeeld. Afdelingen in kleine gemeenten vinden wel een geschikt ogenblik en dito plaats (markt, station, kerststal, winkelstraat, enz...) om linten aan te brengen en om het pamflet te bedelen.

EUROPA

WERKGELEGENHEID IN EUROPA

ARBEIDSDUURVERKORTING IS GEEN MIRAKELOPLOSSING

Het Europees Parlement nam op 1 december een resolutie aan over een aktieprogramma inzake werkgelegenheidsbeleid. De resolutie was voorbereid door de tijdelijke parlementaire kommissie Werkgelegenheid die het EP na de verkiezingen van juni 1994 instelde. Volksunie-Europarlementslid Jaak Vandemeulebroucke is lid van deze bijzondere kommissie. Samen met kollega Sainjon diende hij een vijftiental amendementen in op het oorspronkelijke verslag. De meesten ervan kwamen terecht in het eindverslag. Het verslag is niet alleen een waardevol maar diende ook als advies op de Europese Raad van Essen. Het is en blijft ook een belangrijke stellingname van het enige demokratisch verkozen orgaan van de Europese Unie aan de Raad van Essen. En het overstijgt ook de kortetermijnpolitiek – ook al omdat de kommissieleden voldoende tijd namen om een goede tekst aan de Europese Raad voor te leggen.

In zijn tussenkomst ondersteunde Jaak Vandemeulebroucke een aantal stellingnamen. „Terecht wordt ervan uit gegaan dat het stimuleren van ekonomische groei op zich al lang niet meer volstaat om voldoende banen te scheppen. Dat is belangrijk en goed om weten zeker nu er voldoende makroekonomische tekenen zijn die aangeven dat de ekonomische groei terug wordt aangezwengeld. Overigens heb ik mijn persoonlijke bedenkingen bij het begrip groei als dusdanig. Want wat is dit begrip meer dan een „fiktie"? Ieder weekend zorgen honderden verkeersongevallen voor méér ekonomische groei: takeldiensten zijn aktief, verzekeringsmaatschappijen maken winst of verlies, hospitalen zorgen voor „ekonomische" aktiviteit. In geen enkele staatshuishoudkundige boekhouding vinden we echter de werkelijke cijfers terug: het verlies van een mensenleven, de ellende van een gehandikapte, het getreur van een moeder, een vader, een broer, een zus, een partner of een lief."

VIJF RICHTSNOEREN

Dit toont aan dat we nood hebben aan een kwalitatieve groei, eerder dan een kwantitatieve groei kritiekloos na te jagen.

Vandemeulebroucke stelde ook met plezier vast dat het EP niet de neo-liberale ontleding volgt die stelt dat het er alleen maar op aankomt de produktiekosten te verlagen. Dat ééns dit bereikt wordt, de groei, de produktiviteit wel vanzelf zullen aangezwengeld worden. Het is een onzinnige logica, zeker wanneer je onze situatie vergelijkt met bijv. de Aziatische tijgers die arbeid laten plaatsvinden onder omstandigheden die hier al lang niet meer mogelijk zijn. Vandemeulebroucke en Sainjon slaagden erin een paragraaf over de noodzaak aan „sociale clausules" in de tekst in te schrijven. Ze steunden ook het amendement van D'66'er Boogerd-Quaak die deze clausule ook uitbreidt naar leefmilieuvoorwaarden.

De resolutie van het EP betekent een steun aan het initiatief van Europees Kommissaris Flynn *„Aktie om banen om te zetten in groei: aktieplan van Brussel (Tweede fase)"*. Dit dokument werd tijdens de Europese Raad in Essen besproken. Kommissaris Flynn legde de Raad 5 richtsnoeren voor: verbetering onderwijs en opleiding, vergroting werkgelegenheidsintensiteit, groei door grotere flexibiliteit arbeidsmarkt, verlaging indirekte arbeidskosten, verbetering arbeidsbemiddelingsdiensten, specifieke akties voor jongeren.

Tijdens het debat doken twee knelpunten op. Vooreerst waren er de paragrafen over het verlagen van de niet-arbeidskosten van arbeid. Daarover waren alle frakties het eens. Er bestond echter wel onenigheid over de noodzakelijke kompensaties. Vandemeulebroucke steunde de stelling dat de belastingsdruk op arbeid verlegd moet worden naar kapitaal en milieu. Hij verwierp dus het kristen-demokratisch amendement dat een belasting wil op het verbruik, maar niet op het inkomen uit kapitaal.

Een ander knelpunt vormde de verlaging van de arbeidstijd. De enige paragraaf waar daarover gepraat werd, was een heus kompromis. We lezen immers: *„is van mening dat er mogelijkheden zijn voor het scheppen van werkgelegenheid wanneer de gemiddelde arbeidstijd kan worden verminderd"*. Vandemeulebroucke ging daar dieper op in: „Geen sprake dus van een 35- of een 32-urenweek. Geen sprake dus van een verlaging van de arbeidstijd met of zonder behoud van loon. Deze paragraaf getuigt van de redelijkheid zelve. Zo hebben onze vrienden uit de kristen-demokratie het echter niet begrepen. Hun amendement wil de opmerking over een vermindering van de gemiddelde arbeidstijd gewoonweg schrappen. Dit is waanzin: ikzelf, noch mijn partij hebben ooit een lineair opgelegde verlaging van de arbeidstijd bepleit. Wel komen wij op voor de solidariteit tussen werkenden en werklozen. Wel spelen wij in op het terechte verlangen van heel velen die er wel eens tussen uit willen: die tijd willen om hun kinderen te begeleiden, om (bij) te studeren, een „sabbatical" jaar willen aangaan of gewoonweg de kwaliteit van hun bestaan voorop stellen boven het dagelijkse gesleur in een afstompende job. Wij bepleiten arbeidstijdverkorting, naast een hele reeks andere maatregelen – niet als mirakeloplossing en bovendien te bekijken sektor per sektor in overleg met de sociale partners... daar waar dat haalbaar is."

(foto Eur. Parl.)

Veertien maanden geleden maakte de VU keuzen die terug te vinden zijn in de resolutie van het Europees Parlement over arbeidsduurverkorting.

SOLIDARITEIT

In septeMber 1993 – dat is net 14 maanden geleden – organiseerde de Volksunie een ideologische kongres waar ook het werkgelegenheidsvraagstuk aan bod kwam. Net veertien maanden gelEden maakte de Volksunie keuzen die nu terug te vinden zijn in de resolutie van het EP. Dezelfde keuzen die de Europese Kommissie maakt: een kritische benadering van het begrip groei, de noodzaak aan een verlaging van de arbeidskost, zeker voor de minst geschoolden, de financiering hiervan door een extra belasting op milieuschadelijke maatregelen en op het kapitaal; de keuze voor een beter en intenser onderwijs, de keuze voor herverdeling van arbeid als solidariteitsmaatregel tussen werkenden en werklozen, de keuze ook voor arbeidstijdverkorting daar waar dit gewenst en mogelijk is.

De Volksunie werd bij het maken van deze keuzen ruim 14 maand geleden door haar politieke tegenstanders – het liberalisme en de kristen-demokratie in eerste orde – zeer zwaar aangevallen. De aan deze politieke stromingen geliëerde pers schreef de VU de vernieling in. Ze zegden dat de Volksunie koos voor de marginaliteit, voor extreem-, zoniet Klein-links. De Vlaamse behoudsgezinde pers probeerde deze ideeën te kraken, en belachelijk te maken.

Alles is in beweging. Goede ideeën breken willens nillens door. De EP-resolutie en het Kommissie-dokument van Flynn verwoorden perfekt wat de VU reeds meer dan een jaar geleden op het Vlaamse politieke forum bracht. Het is dan ook een syntese van de zorg om de andere, van weldoordrachte solidariteit en de droom van een nieuwe samenleving. Net daar ontbreekt het de politiek al eens te weinig aan.

Bart Staes

SOCIAAL

OUDEREN EN POLITIEK

SENIOREN VERHEFFEN DE STEM

De vergrijzing van de bevolking stelt de samenleving van vandaag voor een aantal beleids- en andere problemen. Een nieuwe generatie van alerte en levenslustige bejaarden is op zoek naar haar eigen plaats binnen de maatschappij. Ook op het politieke vlak dringt deze vergrijzing zich op. In zijn boek **Ouderen en politiek**, verschenen binnen de Aktueel-reeks van het Davidsfonds, schetst René Smeets de opkomst en de evolutie van seniorenbewegingen en -partijen in Vlaanderen. Een bespreking.

WOW

In een achttal hoofdstukken beschrijft de auteur de bewegingen die zich hebben voorgedaan binnen de seniorenwereld eind jaren '80, begin jaren '90. Na een korte situatieschets van de opkomst en de elektorale overwinningen van de seniorenpartijen bij onze Noorderburen, steekt de auteur van wal met een summiere beschrijving van het ontstaan en het wedervaren van Waardig Ouder Worden (WOW), de eerste seniorenpartij in Vlaanderen. Met een entoesiaste vaart en het nodige oog voor detail schetst de auteur de levensloop van de nieuwe partij en haar belangrijkste figuren.

Zo wordt ondermeer ingegaan op de moeilijkheden die in het beginstadium ondervonden werden bij het ronselen van partijleden, de diskussies met de traditionele seniorenorganisaties, het programma en het amateurisme en de politieke onervarenheid die de stuurlui van de kersverse partij kenmerkte. Deze tema's worden telkens geïllustreerd aan de hand van voorbeelden en situaties waarvan Smeets getuige was. Vandaar de ondertitel van het boek: *van uw verslaggever ter plaatse...*

Vertrekkende vanuit de bestaande koepelorganisaties (OVG - Overlegkomitee van Vlaamse Gepensioneerdenorganisaties - en het Seniorenplatform) brengt de auteur vervolgens de verschillende bestaande (traditionele en andere) seniorenorganisaties in kaart. Hij situeert hen binnen het politieke spectrum en haalt de meest besproken tema's aan. Hierbij wordt de lezer echter wat in verwarring gebracht door de manier waarop de materie wordt aangebracht. De auteur gebruikt nl. voortdurend data (die verwijzen naar verschillende gebeurtenissen) als tussentitels, maar hanteert daarbij geen kronologische volgorde. Bijgevolg dient de lezer zeer aandachtig te zijn, wil hij de draad blijven volgen.

STRIJDPUNTEN

De grote vraag die op verschillende momenten in het boek naar boven komt is deze naar de pro's en kontra's van een specifieke seniorenpartij zoals WOW. De nieuwere organisaties zien partijvorming als een stok achter de deur naar de huidige politici toe, terwijl de traditionele seniorenorganisaties meer heil vinden in het strijden binnen de bestaande partijen om zo de stem van de senioren te laten gelden. Of deze idee al dan niet ingegeven werd omwille van de verzuiling van een aantal grote seniorenorganisaties laat Smeets in het midden. Om de werkbaarheid van een dergelijk standpunt te testen, neemt de auteur de lezer mee om een kijkje te nemen naar de moeilijkheden en de strijdpunten die er leven binnen twee grote politieke partijen (SP en CVP) t.a.v. het seniorenbeleid (en vooral m.b.t. de afschaffing van de leeftijdsgrens binnen de partijen zelf).

Als afsluitertje flirt de auteur nog even met wat teorie over het kiesgedrag van ouderen. Op een achttal pagina's wordt een aantal verklaringen opgesomd die een ander licht werpen op ouderen en politiek. Naar ons gevoel botst dit laatste hoofdstuk echter met al het voorgaande waar de auteur spreekt vanuit zijn eigen interpretatie en ervaring als adjunkt-hoofdredakteur van het seniorentijdschrift *Onze Tijd*.

Het boek kan gezien worden als een goede informatiebron voor zij die meer willen weten over het reilen en zeilen van de senioren in beweging in Vlaanderen. De auteur bewijst goed thuis te zijn in de materie en geeft zijn visie weer zoals hij de zaken heeft ervaren. De struktuur kan soms wat wrevel opwekken bij de lezer, maar over het algemeen leest het boek vrij gemakkelijk.

(hil)

*⇨ **Ouderen en polititek. René Smeets. Uitg. Davidsfonds, 148 blz., 395 fr.***

BIJ DE BOMEN IN DE LEER

DE BOSSEN VAN VLAANDEREN

Onlangs werd door de Stichting Leefmilieu Natuurgericht beheer van bossen voorgesteld. Het boek werd geschreven door de Gentse professor emeritus Marcel Van Miegroet. De auteur is ingenieur van Waters en Bossen en was gedurende 20 jaar direkteur van het Onderzoekscentrum voor bosbouw, bosbedrijfsvoering en bospolitiek aan de RUG. Zijn onderzoek koncentreerde zich de jongste jaren volledig op de bosbescherming uit sociale, ekonomische en ekologische overwegingen. Van Miegroet had tevens een belangrijke inbreng in het Vlaams bosdekreet.

Natuurgericht beheer van bossen is een leesbare monografie waarin de huidige problematiek rond het bos en zijn funkties op een wetenschappelijke manier behandeld worden. Opmerkelijk is dat Van Miegroet het zorgvuldig beheer en de bescherming van het bos van groot belang acht voor de politieke en sociale stabiliteit op wereldniveau, essentieel voor duurzame ontwikkeling. We laten de auteur aan het woord.

LEGALISME

Uit de hoge bevolkingsdichtheid van Vlaanderen, het gebrek aan vrije ruimte en de aftakeling van het natuurgoed volgt een verbeten strijd om de laatste resten van natuurgebied en wat overblijft aan bos te vrijwaren voor verdere aftakeling, die tot uiteindelijke vernietiging leidt.

De daartoe gevoerde akties hebben vooral tot doel de politieke gezagsdragers tot daden aan te zetten, financiële middelen vrij te maken en wettelijke regelingen te laten uitvaardigen. Omdat de initiatiefnemers een zo groot mogelijk aantal medestanders bij de aktie willen betrekken, wordt vaak geargumenteerd in termen, die goede bedoelingen, geloof en overtuiging weergeven, maar niet altijd overeenstemmen met wetenschappelijke ervaring.

Dat mondt soms uit in sloganisme, waarvan de plots opgekomen hevigheid rond 'zure regen' een voorbeeld is. Het feit dat wij in Vlaanderen noodgedwongen meerdere gebruiksfunkties op elke beperkte ruimte moeten inplanten, leidt tot konfrontatie en belangenstrijd, met verzuiling als eindresultaat. Men dringt aan op wettelijke regelingen in de goede overtuiging dat alles in orde is zodra een wettekst bestaat, die het eigen belang verdedigt. Van Miegroet vindt het nodig te waarschuwen tegen dit legalisme, dat vaak valse illusies wekt, zoals de ervaringen met het Vlaamse Bosdekreet van 1990 aantonen. Er is vooral nood aan een mentaliteitswijziging en objektieve analyse van de problemen rond het bos.

NATUURGERICHT

Onder 'natuurgericht' is een pragmatische, technische benadering van het bos te verstaan, die zo dicht mogelijk aansluit bij het natuurgebeuren, rekening gehouden met de aanwezigheid van de mens. Het is aangewezen uit te gaan van de aktuele situatie, zijnde het overal en altijd door de mens direkt of indirekt beïnvloede bos. De beheersmaatregelen, die de verwezenlijking van maximale bosstabiliteit moeten waarborgen, staan in het teken van het voortdurend experiment. Onze kennis van de natuur is inderdaad nog beperkt, de natuurdynamiek bewerkt bestendige verandering en elke menselijke tussenkomst kan, met verwijzing naar de chaos-theorie van Gleick, de meest onverwachte weerslag hebben.

Natuurgerichte bosbouw is geen nieuw bosbeheerssysteem. Het is een mentale ingesteldheid, met de klassieke bosbouw als vertrekpunt, die het bos als een veelzijdig, funktioneel natuursysteem beschouwt. De natuurgerichtheid volgt uit een bosbouwkundige denkevolutie, gespreid over meer dan 200 jaar.

Algemeen wordt de noodzaak erkend het bos als ekosysteem te benaderen, de zelfregulatie van het bos te bevorderen en de bosbehandeling te baseren op fundamentele biologische processen. De multifunktionaliteit van het bos wordt hierbij als ekologische realiteit aanvaard en elke vorm van monofunktionaliteit (rekreatie, houtwinning, natuurbehoud) wordt tegenstrijdig geacht met het ware boskarakter. Natuurgericht beheer streeft naar een fusie van doelstellingen die behoren tot het werkterrein van de bosbouw, het natuurbehoud, de ruimtelijke ordening en de landschapszorg. Het natuurgericht bosbeheer stelt ordening voor inzake regeling, uitbouw en beheer van de bosfunkties. Dit veronderstelt een onwrikbare hiërarchie. Zo is het direkt gebruik van het bos door de mens ongetwijfeld ondergeschikt aan de funkties van klimaatbeheersing, beheer van de watervoorraden en verbetering van de luchtkwaliteit.

MENS

Van Miegroet erkent in zijn betoog de bijzondere positie van de mens in de natuur. Meer dan enig ander levend wezen beïnvloedt en wijzigt de mens de omgeving. Hij leeft ten koste van planten en dieren, zelfs tot het punt waar vele soorten definitief uitgeschakeld worden. Hij tast de minirale rijkdommen aan en wijzigt de loop van de wateren. Daaruit ontstaat pollutie van de biosfeer, groeien de afvalbergen, stijgt het ruimtetekort en wordt het nog vruchtbare deel van de aardoppervlakte beperkt. Sommigen zien hierin een bedreiging voor het voortbestaan van het menselijk geslacht. Volgens Van Miegroet is het inderdaad denkbaar dat de natuur als organisme, vroeg of laat, regulariserend optreedt en een einde stelt aan de gradatie van een storend element dat het globale evenwicht bedreigt en optimale funktionering van het natuurorganisme in het gedrang brengt. De intrede van tot voor kort onbekende, maar voor de mens gevaarlijke virussen, de toegenomen virulentie van sommige bakteriën, de uitbreiding van de hongersnood en kollektieve sterfte zouden erop kunnen wijzen dat dergelijke regularizering reeds werkzaam is.

(foto archief)

Meer dan enig ander levend wezen wijzigt de mens de omgeving. Ook het bos.

Ongeacht de betekenis die aan deze ontwikkelingen dienen gehecht te worden, blijft onweerlegbaar dat het voortbestaan van een welvarende menselijke samenleving, politieke en sociale stabiliteit, gekoppeld is aan het behoud van een evenwichtig leefmilieu. En dit ekologisch evenwicht wordt in hoge mate, zelfs doorslaggevend, bepaald door de toestand waarin de oceanen en het bos verkeren. Het bos werkt klimaatbeheersend, is tot wateropslag en regeling van de waterhuishouding in staat en verzekert het behoud van biologische rijkdom, genetische reserves en biodiversiteit.

Het bos heeft op de eerste plaats een ekologische funktie te vervullen. Dit houdt in dat de mens het bos zou kunnen benutten als woonplaats, om er voedsel te vergaren, om er hout of andere produkten te winnen, enz., maar steeds op uitdrukkelijke voorwaarde dat het primaire ekologisch imperatief ten volle wordt erkend. Want wat echt elk menselijk bosgebruik overstijgt, zowel in ruimte als in tijd, is de milieubeheersende werking van het bos, die de menselijke toekomst zal medebepalen. Dit impliceert dat de mens voor het beheer van de bossen bij de natuur te raden moet gaan, moet trachten inzicht te verwerven in de natuurstrategie, de natuurlijke processen moet kennen en bestuderen, de rol van elke komponent van het komplekse bos-ekosysteem moet weten in te schatten. Dat zal hem toelaten de kritische grenzen vast te leggen, die niet mogen overschreden worden bij tussenkomsten tot wijziging van samenstelling en opbouw van het bos om het beter dienstbaar te maken voor gebruiksdoeleinden met louter lokaal en tijdelijk belang.

RELEVANTIE

Natuurgericht beheer van bossen is geen nieuw bosbouwleerboek. Het is een wetenschapelijk goed onderbouwde overzichtspublikatie, die het technisch jargon schuwt en geschreven is in een duidelijke taal. Van Miegroet biedt geen pasklare recepten, maar geeft wel de nodige informatie om inzicht te verwerven in de uiterst ingewikkelde leefwereld van het bos. Voor de natuur- en bosliefhebber biedt dit een boek een schat aan gegevens over de geschiedenis, de ekologie en het beheer van het bos. Beleidsverantwoordelijken vinden in dit boek een degelijke basis voor de noodzakelijke verdere ontwikkeling van een lange-termijn visie t.a.v. het bos en het bosbeheer in Vlaanderen.

Koen T'Sijen

☞ ***Natuurgericht beheer van bossen. Marcel Van Miegroet Uitg. DNB/Pelckmans en Kredietbank, 365 blz., geïll., 925 fr.***

Deze week in

50 jaar geleden begon de Slag om de Ardennen

Knack

De aftocht van de minister van Defensie

De val van Delcroix

De val van defensieminister Leo Delcroix heeft bij de CVP-top een wrange nasmaak gelaten. Want niemand gelooft dat het incident met het ontslag gesloten is. Het verhaal van een bewogen week in de Wetstraat, deze week in Knack.

Het Ardennen-offensief

Vijftig jaar geleden begon de Slag om de Ardennen. Vooral Amerikaanse troepen bevochten verwoed een laatste Duitse stuiptrekking. Het relaas van offensief en tegenoffensief, deze week in Knack.

De terreur van de spiegel

Vrouwen maken zich zorgen om hun uiterlijk. Ze zijn ontevreden, zelfs ongelukkig met hun kleren, lichaam, gezicht en gewicht. Waarom ?
Deze week in Weekend Knack.

En verder...

•KVSE : Europa weet geen blijf met Bosnië • De Nigeriaanse maffia slaat ook bij ons toe • Beroering in het onderwijs • Geknoei met kaviaar • De strijd tegen de agressie • Gesprek met Franky Van der Elst voor België-Spanje • Vijftig jaar Bezige Bij • Odilon Redon, meester van de droom • "Interview with the Vampire" : schuldig genot • Het Oostenrijk dat toetreedt tot de Unie •

Knack

+ WEEKEND KNACK
+ TELE KNACK + TALENT

ELKE WOENSDAG TE KOOP

ADVERTENTIE

HET PARTIJBESTUUR DEELT MEE

Na afloop van het partijbestuur van maandag jl. verspreidde VU-voorzitter Bert Anciaux volgende persmededeling:

MEST-AKTIEPLAN

Het partijbestuur van de Volksunie stelt vast dat het Mestaktieplan opnieuw aan de orde is en voorwerp uitmaakt van een heftige polemiek.

De uitvoering van het mestaktieplan is hoognodig. Wetenschappelijke milieunormen genieten daarbij absolute voorrang op andere overwegingen. Bij de uitwerking van het MAP moet rekening worden gehouden met de moeilijke situatie waarin kleine familiale bedrijven zich bevinden. Anderzijds is het echter hallucinant te zien hoe Boerenbond en ABS de kleine boeren voor hun mestkar spannen tegen een plan dat wil voorkomen dat Vlaanderen een grote mestvaalt wordt. De VU zal niet dulden dat de Boerenbond de notie 'gezinsbedrijf' slechts aangrijpt om een grotere financiële greep te krijgen op de Vlaamse landbouwer.

Vandaag bestaan er nog mogelijkheden om de problemen op een sociaal verantwoorde manier op te lossen. Hoe langer we wachten, hoe moeilijker het wordt om oplossingen te vinden en hoe meer een "koude sanering" onvermijdelijk dreigt te worden.

HOGE SNELHEIDSLIJN

Aangaande de beslissing ten aanzien van de chantage die de Waalse Regering inzake het HST-dossier pleegde, stelt de VU vast dat de CVP nogmaals bewezen heeft geenszins de verdediger van de Vlaamse belangen te zijn.

De wafelijzerpolitiek zet zich voort. Vele miljarden worden nutteloos uitgegeven om een Waalse maffia-lijn te verwezenlijken. Wetenschappelijke studies leiden tot niets. De Europese steun voor de strategische HST-lijn Rijsel-Brussel-Antwerpen-Nederland komt in gevaar door de overbodige koppeling aan de overbodige lijn over Luik.

NU OOK OP VIDEO

VNOS-UITZENDING HAALT HOGE KIJKCIJFERS

De VNOS-uitzending van 6 december jongstleden over de repressieproblematiek was een sukses. Uit de kijkcijfers van BRTN blijkt dat maar liefst 134.000 mensen de uitzending hebben bekeken. Dit is het bewijs dat voor deze problematiek wel degelijk interesse bestaat onder de bevolking en bijgevolg niet zomaar uit de weg kan gegaan worden.

REAKTIES

Ook het aantal telefonische reakties na de uitzending, zowel op Sinterklaasavond zelf als in de dagen nadien, was niet gering. Velen loofden de uitzending omwille van haar verzoenend karakter en haar serene aanbreng. Dat er nog steeds leed bestaat hebben we opnieuw kunnen merken uit de reakties. Velen getuigden van het leed dat zij of aanverwanten hebben meegemaakt en nog steeds ondervinden. Er waren ook reakties van tegenstanders, alhoewel zeer gering en biezonder gematigd, de grote tegenstand van pakweg 15 jaar geleden met scheldpartijen hebben blijkbaar afgedaan.

Algemeen mag gesteld worden dat steeds meer en meer mensen het Volksunie-standpunt delen dat een definitief einde moet komen aan de gevolgen van de repressie. Algemene maatregelen voor mensen die uit politieke of ideologische motieven hebben gekollaboreerd dringen zich op. De Volksunie blijft met deze uitzending echter niet bij de pakken zitten en onderneemt verdere initiatieven inzake dit dossier.

MEER OVER DE AKTIE OP BLZ. 5!

VERDERE AKTIE

Voor wie verder aktie wil voeren is ook de katern (8blz.) over amnestie en verzoening nog steeds ter beschikking. Deze is goed bruikbaar voor informatieavonden rond deze problematiek. Een leraar bestelde er 140 stuks om er zijn les Geschiedenis mee te stofferen. Volksunie-parlementsleden dienen nog deze week wetsvoorstellen in en tijdens het weekeinde van 17 en 18 december start in gans het Vlaamse land de gele linten-aktie.

Mensen die de VNOS-uitzending hebben moeten missen of die het programma willen bekijken en bespreken in ruimere kring kunnen de uitzending op video verkrijgen. Zij kunnen het bescheiden bedrag van 250 fr. storten op het rekeningnummer van Volksunie, Brussel, nl. 435-0271521-01 met vermelding "video-amnestie".

De amnestie-katern is gratis te verkrijgen, brief of telefoon (02/219.49.30) naar het algemeen VU-sekretariaat volstaan.

(jp)

AANBEVOLEN-HUIZEN

U bent van harte welkom bij
Karel Van Den Berghe
B.V.B.A.
VLOER en MUURTEGELS
— Steeds ruime kortingen
— Kwaliteitsprodukten
— Uitstekende service
— Keuze uit meer dan 600 soorten
GENTSESTEENWEG 377
9300 AALST
(200 m voor de Vijfhuizen)
Tel. 053/70.06.64

PVBA
J. BORREMANS-COCK & KINDEREN
Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89
Wij bouwen voor u sleutel op de deur

DE VRIESE woonverlichting
baron ruzettelaan 78
8310 brugge 4
baan brugge-oostkamp
050 35 74 04

WOONIDEE
Cecile Moonen
Interieur Decoratrice
Wij hebben hart en tijd voor U
Gordijnen en Overgordijnen
De beste merken, maken en plaatsen
Overtrekken van zetels en stoelen
20 jaar ervaring
Advies voor uw interieur
Woonidee, Stationstraat 16,
9280 LEBBEKE
Tel. 052/41.15.73

EEN ADVERTENTIE IN WIJ EN DE TOEKOMST RENDEERT
02/219.49.30

Brood- en banketbakkerij
R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98
SPECIALITEIT VAN ALLE GELEGENHEIDSGEBAK

Café & Feestzaal
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 's Gravenvoeren
Zitplaatsen feestzaal voor 100 personen. Groepen en bussen **op afspraak** tegen speciale prijzen - toeristenmenu 295 fr.

Brugge bezoeken is ook kennis maken met het
Vlaams Ontmoetingscentrum
De Gulden Spoor
rechtover uitgang parking
't Zand 22 Brugge
tel. 050-34.30.82
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

N.V. ZAKENKANTOOR HERMAN STEENHOUDT
1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44
Woonkrediet steeds iets beter!

nv de winne-fabrisac
migrostraat 128
B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16
drukkerij
typo
offset
repro
enveloppen
rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk
direct mail

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde
Tel. 052-42.32.46
Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december
De familiezaak met traditie

't boerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom - Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

Kostuums naar maat
HERENKLEDING
Vermees
Steenhouwersvest, 52
ANTWERPEN

DE LIMBURGSE PROVINCIERAAD

BEGROTING SLUIT MET BONUS

De begroting van de provincie Limburg sluit dit jaar weer af met een bonus. De belastingen worden niet verhoogd.

De oppositie (CVP, Agalev en Vl. Blok) deelt het entoesiasme niet. Ze maakt een opsomming van alle mogelijke beleidsmaterieswaar ten overstaan van 1994 minder budget is uitgetrokken. Waar hebben we dit nog gehoord?

TAART

Indien je een kleine taart wil verdelen onder veel gegadigden, kan niet iedereen een groot stuk krijgen. Wil je de taart vergroten, dan moet je zorgen voor meer middelen (belastingen). Deze deputatie opteerde niet voor een belastingsverhoging en wil zélf de opties voor het toekomstig beleid bepalen. Het is gedaan met de almacht van de CVP.

Op deze lijn zat ook fraktieleider Jan Peumans. „Wij hebben een kleine fraktie, maar we zitten toch maar lekker in de meerderheid", zei hij met enig leedvermaak tegen Gerald Kindermans, CVP-fraktieleider. „U doet aan geestelijke vervuiling van deze raad met uw demagogie over „het begraven van de provincie" of „duistere geldstromen". Morgen lezen we misschien krantekoppen als „Limburg terminaal". Wie is hier mee gediend?

De hele sfeer rond de Limburgse rekonversie in de jongste twee jaar kan niet meer. Niet alleen de burgemeesters van de mijngemeenten, maar ook sommige Brusselse kabinetten met koördinerende rol, blijven sistematisch weg uit de Permanente Werkgroep Limburg. We moeten stoppen met het uitdragen van een negatief beeld over Limburg. Hierover hebben we allemaal verantwoordelijkheid."

INFORMATIE

Jan Peumans is op zijn minst een voorbeeld van een kritiekloos meerderheids-raadslid. Hij uitte een aantal bedenkingen aan het adres van de deputatie. Allereerst over de verlenging van het kontrakt met de interkommunale IML voor 30 jaar. Deze interkommunale zou na uitvoering van het grinddekreet in 2005 haar bestaansreden verliezen. Verder verwachtte hij een nieuwe demokratische stijl van het provinciebeleid. Hij hoopt dat het provinciebestuur een glazen huis wordt met aandacht voor informatie en openbaarheid van bestuur. „In het verleden ben ik altijd blij geweest met mijn abonnement op een aantal Limburgse kranten. Waar zou ik anders mijn informatie gehaald hebben? Dit moet dringend veranderen", dixit Jan Peumans.

Verder hoopt hij dat de provincieraad zich eindelijk zou bezighouden met fundamentele dingen, die effektief behoren tot de bevoegdheid van het provinciebestuur. Hij pleitte voor een grondige bezinning over de toekomst, de demokratisering of herwaardering van het provinciaal bestuur.
Vooral ter ondersteuning van lokale besturen zou het provinciebestuur stimulerend en koördinerend moeten werken.

Maandelijks zal een bestendig afgevaardigde zijn/haar beleidstoelichten verdedigen. We wachten ongeduldig en kritisch op deze van Frieda Brepoels.

(ea)

De GSM van Alcatel. Neem de toekomst in de hand.

Bijna 20 Europese landen hebben het GSM-systeem (Global System for Mobile Communication) reeds ingevoerd. Dit nieuwe systeem biedt u totale mobiliteit. U kunt internationaal bellen of opgebeld worden op om het even welke GSM-terminal, met behulp van uw persoonlijke SIM-kaart.

Om van al deze voordelen te genieten, hoeft u enkel te kiezen uit het GSM-gamma van Alcatel. Zo bent u zeker van een ongeëvenaarde klankkwaliteit en een rimpelloze communicatie.

De Transmobile Alcatel 9109 DA 8W is ontworpen om zich voortdurend aan te passen aan het gebruik dat u ervan wil maken: in uw wagen of op uw bureau.

De Alcatel 9109 HA Handheld 2 W weegt nauwelijks 390 gram en gaat prat op een compact en elegant design. Bovenal staat hij borg voor autonomie en sterke prestaties.

Voor alle inlichtingen belt u 02/771.21.71.

ALCATEL BELL

ADVERTENTIE

EEN ADVERTENTIE IN WIJ EN DE TOEKOMST RENDEERT

02/219.49.30

RODENBACHFONDS REIKT DOKUMENT AAN

VISIES EN POEZIE OVER DE REPRESSIE

Het FVK-Rodenbachfonds bracht twee publikaties uit, een onder de titel *Visies op collaboratie, repressie en amnestie* en een met als hoofding *Gedicht in onrecht, gesproken in hoop*. Beide publikaties zijn de moeite waard om gelezen te worden.

De eerste uitgave bestaat uit zes bijdragen die de kollaboratie en haar nasleep behandelen. Als we enkel naar de meewerkende auteurs kijken kunnen we al vermoeden dat de meningen zeer verscheiden zijn.

Zo zijn er bijdragen van Ludo Abicht, voorzitter van het Masereelfonds; van Regine Beer, medewerkster bij de Stichting Auschwitz; van historikus Bruno De Wever; van Fred Erdman, fraktievoorzitter van de SP in de senaat; van Peter Romijn, medewerker aan het Rijksinstituut voor Oorlogsdokumentatie in Amsterdam en van Paul Van den Berghe, bisschop van Antwerpen.

Deze verscheidenheid aan meningen blijkt dan ook als we de bijdragen lezen. Dit is dan ook de grote verdienste van deze uitgave. De auteurs interpreteren de feiten totaal verschillend, schuiven andere oplossingen naar voren, e.d. Sommige stukken zijn heel emotioneel geschreven, andere kenmerken zich door hun afstandelijkheid en wetenschappelijk karakter.

Het Rodenbachfonds beoogt met deze teksten meer openheid te brengen in de diskussies die omtrent deze zeer gevoelige onderwerpen gevoerd worden. Wij delen de hoop van de uitgever dat aldus bij de verschillende partijen ook meer begrip en kans op een afdoende oplossing groeit.

APARTE SFEER

Gedicht in onrecht, gesproken in hoop is de titel van de tweede uitgave en bevat een dertigtal gedichten die de repressie als tema hebben. Deze teksten werden allen geschreven vlak of in de eerstvolgende jaren na de oorlog. Het Rodenbachfonds wil deze gedichten onder de aandacht brengen omdat ze, zoals in de inleiding te lezen staat „uiting gaven aan hoop en wanhoop, pijn en geluk van vele repressiegevangenen. De kombinatie van Vlaams-nationale overtuiging met kunst en kultuur kwam hier treffend tot uiting.(...). Zij werden gedicht in onrecht, maar maken vaak de hoop op een betere wereld duidelijk."

Deze uitgave verwoordt hoe de beklaagden hun straffen ervaarden, hoe zij zelf hun daden beoordeelden, e.d. Deze uitgave is geen nabeschouwing, zoals de eerste, zij geeft het menselijke verhaal weer. Persoonlijke emotie, maar ook beelden die door een toch wel heel aparte sfeer werden gekleurd.

Tussen de geciteerde dichters zitten heel wat anoniemen, maar ook gekende namen als Bert Peleman, Jos Vinks, Wies Moens, Joris Diels, Toon van den Eyden, Marcel Beerten, J.L. De Belder, Filip De Pillecyn, Blanka Gijselen.

Wij publiceren *Cel 277* als (anoniem) voorbeeld.

Jan Puype

Cel 277

(Denkend aan
Irma & Lucrèce)
Een cel van zeven
stappen lang
en vijf stappen breed
zeven stappen
van aan het judasoog
tot aan het tralieraam
vijf stappen tussen
muur en muur.
Vijf vrouwen in een cel
van zeven stappen
lang en vijf stappen
breed;
en niemand van ons
die het weten kon
was het voor de
vrijheid?
- of voor het peloton...

Anoniem

☞ Visie op collaboratie, repressie en amnestie en Gedicht in onrecht, gesproken in hoop. Uitg. FVK-Rodenbachfonds, Bennesteeg 4, 9000 Gent, tel. 09/223.77.42.

100 fr. per uitgave. Samen 180fr. Het FVK biedt ook een poëzieprogramma aan.

WIJ GEDENKEN FRANS VANDEN EYNDE

Frans Vanden Eynde (°5 juni 1929 – +9 november 1994) werd in de volkse St.-Jakobwijk te Leuven vrij laat aangetrokken door de Volksunie. Maar hij bracht een geëigende bedrijfsmatige metodiek mee die ontbrak in onze wervende maar dikwijls chaotische ploeg. Die kwaliteit kende hij van in zijn bedrijfsleven. Leden en abonnementen werven; de afdelingen bezoeken; verkiezingen organiseren... Hoeveel uren heeft hij als arrondissementeel sekretaris niet geïnvesteerd bij de uitbouw van onze afdeling? Met zijn Volkswagentje bolde hij onbaatzuchtig vele kilometers...

In de over-frankofone vliegtuigfabriek Sabca te Haren – waar hij werkte – stond hij zijn man. Klein van gestalte maar rad van tong. Te scherp wellicht voor sommigen. Want diplomatie was Frans vreemd. Dienstbaar vervulde hij zijn gemeentelijk mandaat alhoewel – om dezelfde redenen – het dagdagelijkse overleg in de stad Leuven hem niet „lag".

Zo vervreemdde hij in de „fusieploeg". Maar dat vermindert zijn verdienste voor onze ontvoogdingsbeweging niet. Met weemoed denken we terug aan de urenlange, goed-georganiseerde nachtelijke plaktochten en kolportages. Met daarna de glorierijke verhalen ! Frans was er fier op, maar ook op zijn gezin en zijn dienstverlening in de Burgerbescherming. Zijn te vroege op pensioenstelling in Sabca groeide uit tot een pscychologische kwetsuur, waaraan wij voorbij gingen... Het leven vliegt zo snel... Samen met Emerence, Diane en Hugo blijven wij Frans' inzet als voorbeeld koesteren.

Willy Kuijpers, senator

OOST-VLAANDEREN

DECEMBER

Za. 17 GROOT-EVERGEM: Feest van de Vrije Gemeentenaar voor Paul Van Grembergen. Vanaf 21u. in zaal De Molen, Goeiingen te Wippelgem. Inkom 100 fr., muziek: The Ancasa Cordy's.

Za. 17 NINOVE: Kerstfeest vaan VVVG-Ninove, in de salons Ter Kloppers, Aardeweg 96 te Outer. Aperitief om 12u.30. Deelname: 840 fr. Info: Georgette De Kegel, 054/33.43.47.

WEST-VLAANDEREN

DECEMBER

Wo. 14 IZEGEM: Vlaams Huis, om 20u.: dia's over Tibet en Nepal door Christiaan De Forche. Org.: VU-Izegem.

Do. 15 IZEGEM: Bar auditorium Ak. Muziek & Woord, Kruisstraat 13, om 20u.: prof. Jacques Claes (UFSIA) over „Het verschijnsel massahysterie rond de overleden koning". Toegang 50 fr. Abo's gratis. Org.: VSVK.

Za. 17 IZEGEM: Hutsepotwandeling. Org.: Wandelklub Vlaams Huis.

Zo. 18 IEPER: VVI-Kerstfeest. Om 14u.30 in het Jeugdstadion. Met jeugdteater, koffietafel, poppenkast en het bezoek van de kerstman. Deelname: Volw. 100 fr; kinderen 75 fr. Inschrijven op het VVI-sekretariaat, Slachthuisstraat 29.

Ma. 19 IZEGEM: Bovenzaal Vlaams Huis, 15u.: Kerstfeest van de VVVG-Izegem.

Wo. 21 IZEGEM: V-Club voor volwassenen. Kerstbloemstukjes. Om 19u.30 in de Ommegangstraat 5. Meebrengen: snoeischaar, oase, lintjes, kaarsen, kerstversiering, potjes, snoeisel uit de hof. Inkom 50 fr. Org.: Vlanajo.

ANTWERPEN

DECEMBER

Wo. 14 EDEGEM: Poëzie door Arlette Van Hove, met muziek van Ensemble Andante. Om 20u. in Drie Eiken. Met hapje en drankje. Org.: FVV-Edegem.

Vr. 16 WOMMELGEM: Kerstzangavond in Home St.-Jozef, Kallement 1. Om 20u. Toegang gratis. Kerstman heeft voor ieder lekkers. Muzikale begeleiding Pol Van de Voorde. Info: Ward Herbosch (353.68.94).Org.: KK Jan Puimège.

Vr. 16 RIJMENAM: Frank Seberechts over „Verzet, kollaboratie en repressie: een indringend relaas. Ieder zijn zwarte". Om 20u. in de grote zaal van het Ontmoetingscentrum Sint Maartenberg te Rijmenam. Deelname: 100 fr. Org.: DF Rijmenam en Vl. Vriendenkringen Bonheiden-Rijmenam.

Za. 17 EDEGEM: Kaartavond in Drie Eiken, om 20u.15. Inschrijven op voorhand. Org.: VNSE.

Zo. 18 WOMMELGEM: Aperitiefkoncert in galerij 't Kallement, Home St. Jozef, om 11u. Met sopraan Greet De Meulder en gitaar van Mia Ghyssaert. Org. AKIV-KK Jan Puimège.

Di. 20 BERCHEM: Met FVV een bezoek aan de tentoonstelling „Gaugin" te Luik, met Nederlandstalige gids. Vertrek om 8u.30 aan Berchem-station. Voor meer info en inschrijving: FVV-Berchem, 03/321.73.60.

LIMBURG

DECEMBER

Za. 17 DORNE: 17de Uilenspiegelavond van het IJzerbedevaartkomitee-gewest Maaseik. Om 19u. eucharistieviering in parochiekerk van Dorne. Daarna feest in de Oase, tegenover de kerk, met fijne en uitgebreide koffietafel, feestrede, samenzang, tombola en uitreiking Uilenspiegeleremerk. Info: W. Rosiers (86.35.38).

EEN AKTUEEL BOEK OVER DE REPRESSIE

Journalist Louis Van Roy, ook auteur van het boek 'Het taboe van de kollaboratie' (uitgeverij Pelckmans, 1987) boort in dit boek een tot op heden onbenutte bron aan, die een onverwacht licht werpt op het verloop van de repressie. In het archief van het aartsbisdom las de auteur circa tweeduizend brieven, die gericht zijn aan Kardinaal Van Roey, en die - op enkele na - geschreven waren door mannen en vrouwen die zwaar door de repressie werden getroffen en beroep deden op de tussenkomst van de kardinaal. Deze brieven bleven - hoe schrijnend en tragisch ook - op een paar na onbeantwoord.

Dit boek brengt een helder en aangrijpend beeld van wat zich toen in de Belgische gevangenissen heeft afgespeeld, en hoe de repressie van binnenuit door de slachtoffers werd beleefd.

De geciteerde brieven roepen de vraag op hoe van kerkelijke zijde op de repressieperiode werd gereageerd. Uit alles blijkt dat de kille onverschillige houding van de kerkelijke overheid diepe wonden heeft nagelaten in de kerkbeleving.

Garengenaaid gebonden, gekartonneerd, 16 x 24 cm, 272 blz., ISBN 90-6661-240-1

U kunt dit boek verkrijgen door overschrijving van 1.160 BF (1.095 BF + 65 BF verzendingskosten) op rek. 385-0451666-97 van Uitgeverij ORANJE, Vlasstraat 17, 8710 Wielsbeke, tel. 056/60 73 33 - fax 056/61 05 83

U krijgt dit boek uiterlijk 5 werkdagen na uw betaling toegestuurd. Indien u nu reageert kunt u dit boek nog als eindejaarsgeschenk cadeau doen.

ADVERTENTIE

veilig jaar in – veilig jaar uit

Rij veilig oudejaar uit en nieuwjaar in. Met de bussen en de trams van De Lijn. De hele nacht lang. In en naar Aalst, Antwerpen, Gent, Leuven, Oostende, Sint-Niklaas en Turnhout. Of met de sterrenbus in Limburg.

* * *

En dat tegen een feestelijk voordeelprijsje!

* * *

Voor alle informatie over reiswegen, opstapplaatsen en dienstregelingen, bel gratis:

0800/13883 De Lijn Antwerpen
0800/13993 De Lijn Limburg
0800/13553 De Lijn Oost-Vlaanderen
0800/13773 De Lijn Vlaams-Brabant
0800/13663 De Lijn West-Vlaanderen

* * *

Speciale folders te verkrijgen op bussen en trams en in de verkooppunten van De Lijn, alsook in de kantoren van de Kredietbank.

DE LIJN

PARELS VOOR DE GROTEN EN DE KLEINSTEN

Terwijl de kerstman zijn pakjes klaarmaakt doen we een greep uit het ruime aanbod van prenten- en andere boekjes voor kleine en de kleinste gabbers, de liefhebbers van het genre, en, natuurlijk, hun ouders. De prentenboekjes worden immers al maar mooier uitgegeven. En ook de eerste lezertjes worden verwend. Een lust voor het oog die zeker en vast ook papa en mama niet zal ontgaan. De thema's die in deze kunstwerkjes aan bod komen zijn haast even verscheiden geworden als in de boeken voor meer opgeschoten lezers. Het prijskaartje dat er aan vasthangt is spijtig genoeg al even vaak navenant.

Gotmmer bracht een nieuwe editie, de 23ste al, van *Rupsje Nooitgenoeg* van *Eric Carle* (299 fr.) op de markt. Ter gelegenheid van de verjaardag van de bekende auteur werd het populaire Rupsje dat al uit de jaren zestig dateert, in een extra stevig kleedje gestoken. Voor wie dit suksesnummer nog niet kent: aan de hand van de ontwikkeling van ei tot vlinder leren we de allerkleinsten tellen van één tot vijf. Het rupsje Nooitgenoeg eet zich door verschillende stukken fruit, tot het na een heleboel snoepgoed opgepeuzeld te hebben ziek wordt. Maar dan was rupsje Nooitgenoeg al een dikke rups geworden. Ze bouwt een kokon voor zichzelf en komt even later als wondermooie vlinder weer tevoorschijn! Waar de rups zich doorbijt, is er een gat in het boek!

Van dezelfde auteur brengt Gottmer eveneens *De spin die het te druk had* op de markt. Ook dit is een speciaal boekje, gelukkig niet alleen door z'n prijs (799 fr.). De kinderen kunnen het verhaal van de ijverige spin volgen door naar de tekst te luisteren en de illustraties te bekijken, en ook door te voelen waar de spin en de vlieg zich bevinden, hoe het web steeds groter wordt, en op welke manier de vlieg uiteindelijk in het web terechtkomt. Zo kunnen kinderen (en niet alleen visueel gehandikapte kleintjes) en hun ouders veel plezier beleven aan de verschillende manieren waarop met dit boekje gewerkt kan worden: vraag- en antwoordspelletjes, voelen, kijken, luisteren en lezen.

Er zijn relatief weinig prentenboeken geschikt voor de zeer jonge "lezersgroep" vanaf een jaar of twee. *Sneep* (Uitg. Ploegsma, 499 fr.) is er zo één. Illustrator *Kees van Eunen* brengt met eenvoudige lijnen deze sneeuwpop tot leven. Ieder lijntje is weloverwogen. Wanneer je samen met een kleuter Sneep doorbladert, zal je vaststellen hoe deze de kleinste verandering feilloos registreert.

Max Velthuijs heeft met zijn bekende *Kikker*-reeks al enkele Gouden en Zilveren Griffels en Penselen in de wacht gesleept. Recent verscheen van hem een nieuwe aflevering: *Kikker is bang* (uitg. Leopold, 450 fr.). Vreemde geluiden, de donkere nacht, spoken en monsters brengen eerst Kikker, dan ook Eend en zelfs Varken aan het bibberen. Waarop Haas, die op lege huisjes stuit, schrik krijgt dat er met zijn drie vriendjes wat gebeurd is. Door zijn eenvoud weer biezonder knap van Velthuijs!

Eenzaamheid en verstotenheid vormt het thema in het prentenboek *Het jongetje en de leeuw* van de bekende auteurs *Anna Höglund* en *Ulf Nilsson* (Uitg. Querido, 459 fr.). Ergens in een negerdorpje wordt een jongetje door de andere kinderen uitgestoten en gepest. Hij vindt troost bij kleine diertjes die zich al even eenzaam voelen. Wanneer een reusachtige leeuw in het dorp paniek zaait, slaagt het jongetje erin hem te temmen en iedereen de baas te zijn. De zwartjes en de dominerende gele achtergronden zorgen voor schitterende illustraties.

Heftig geïllustreerd is het eveneens bij Querido uitgegeven *Lieve, lieve opa's*, het eerste kinderverhaal van *Alfred Kossman* (500 fr.). De kinderlijke tekeningen van *Marianne Sligting* zijn meesterwerkjes van hevige ekspressie. Rond de begrippen schoonheid en lelijkheid hangt Kossman een wat warrig verhaal op over een opa die met een geit in een boom klimt, en gered moet worden door de brandweer die daarop maar zijn huis in brand steekt om het te kunnen blussen. Moraal van het verhaal? *Zo zie je jongens, alles gaat altijd mis, we hoeven nergens op te hopen, en lelijk zijn we en blijven we. Zullen we erom huilen? We kunnen er ook om lachen*, besluit Kossman.

In *Kleine grote Djo-boy* (uitg. Gottmer, 430 fr.) maken we kennis met de kleinste jongen uit een Caribisch dorp, die maar niet wil groeien. Wat men ook probeert, van een speciaal dieet tot grotere kleren, strekoefeningen, raad van wijzen, kwakzalvers of dokters, Djo-boy wil maar niet groeien. Tot hij, wanneer zijn papa met de grootste boot ooit gezien van een verre reis terugkomt, niet meer aan groeien denkt. En je raadt het: Djo-boy groeide, net zolang tot het groeien gewoon vanzelf ging en hij er nooit meer over nadacht. De illustraties roepen op schilderachtige wijze het leven in het Caribisch dorp op. In Engeland werd dit boek verleden jaar bekroond met de Smarties-prijs.

In *Beren voor een baby* van *Martin Wadell* en *Penny Dale* (uitg. Clavis, 450 fr.) komen met de nieuwe baby ook de beren in het huis van Tom. Uiteindelijk vullen al de geschenkberen heel de bank in de woonkamer. Er blijft geen plaats over voor Tom. Gelukkig mag hij dan bij mama op schoot. Een mooi boekje voor kindjes die een broertje of zusje krijgen en zich wat verwaarloosd voelen.

Nog bij Clavis verscheen het prettige *Lotje is jarig* van *Lieven Baeten* (495 fr.). Ook in deze opvolger van Nieuwsgierige Lotje gaat Lotje op zoek. Naar haar kat, want zonder de poes kan ze toch haar verjaardag niet vieren. In het Heksendorp ontmoeten we met Lotje de meest grappige heksen. Voor we hun geheimzinnige winkeltjes binnenstappen, moeten we door het deurtje. Een zoekboek vol verrassingen.

(FOTO ARCHIEF)

Prentenboeken worden steeds mooier uitgegeven. En de tema's die in deze boeken behandeld worden zijn haast even verscheiden als in de boeken voor opgeschoten lezers.

Een nieuw boekje van *Astrid Lindgren* en *Marit Törnqvist* is steeds een belevenis. *In Schemerland* (uitg. Ploegsma, 499 fr.) maken we kennis met de zieke Thomas, die waarschijnlijk nooit meer kan lopen. Maar iedere avond als het gaat schemeren, tikt meneer Rozenstaf op het raam. Hij neemt Thomas mee naar Schemerland, een land waar alles kan en de pijn in je been niet meer belangrijk is. De dieren kunnen er praten, en je kan er zelfs vliegen!

KNUTSELEN

Een beetje buiten het bestek van deze prentenboeken maar zeker de moeite van het signaleren waard zijn drie publikaties van uitgeverij Casterman: *Spelen met je kindje (Sylvia Horak, 635 fr*, 127 blz.*)*, *Wat doen we vandaag? (Ursula Barff, 995 fr*, cirka 350 blz.*)*, en *Kijk mijn wereld. Beeldwoordenboek met ruim 800 woorden (Ingrid Godon, 515 fr, 30 blz)*.

Het eerste boek helpt je de zintuigen, vaardigheden, taal en kreativiteit van baby's en peuters tot 3 jaar te stimuleren. Het tweede boek is een schitterend knutselboek voor kinderen van 1 tot ongeveer 7 jaar. De knutselideetjes zijn gerangschikt per maand van het jaar, waardoor ingespeeld kan worden op feesten, seizoenen en vakanties. Knutselen wordt hier in een bijzonder ruime betekenis behandeld: schilderen, koken, spelen, tuinieren, rijmen, raden, zingen en zelfs voorlezen. Het dikke boek bevat tevens versjes en verhaaltjes van bekende auteurs als Joke Van Leeuwen, Ed Franck en Annie M.G. Schmidt.

Het Beeldwoordenboek kan naargelang van de ontwikkelingsfaze van het kind op verschillende wijze gelezen en "bespeeld" worden. Vooraan worden suggesties gegeven voor taalspelletjes, kleurenspelletjes, geluidenspelletjes, zoekspelletjes, herkenningsspelletjes, waarnemingsspelletjes en winkelspelletjes. De beelden zijn gerangschikt per tema: kleren, speelgoed, winkel, keuken, tafel, crèche, tuin, huisdieren, badkamer, slaapkamer en "van papa en mama".

EERSTE LEZERS

Ook de eerste lezertjes worden verwend. In de *Bas en Fiel-serie* (uitg. Clavis) van *Brigitte Minne* en *Anne Westerduin*, zes korte verhalen met dezelfde personages, veel illustraties in kleur en prettige onderwerpen kunnen de bengels zelfstandig lezen na 8 weken leesonderricht. In *De hut in de boom* bouwen Bas en Fiel een boomhut. Wanneer Bas Fiel een zoen geeft op zijn oor, is dat een zoor. Zoals een koe die biet eet, een kiet is. Eksperimenteren met taal komt knap aan bod in *Weet jij wat Bas zegt?* Wat er allemaal kan gebeuren wanneer je in je neus peutert, leren we in *Een huis in de neus van Bas*. Wanneer er *Een aap bij Bas* in bed zit, wordt hij steeds nat wakker. Gelukkig weet Fiel raad. In *Een zus in een doos* krijgt Bas een kadootje van z'n moeder: wat knutselmateriaal. Maar Bas wil een zus. En *Een fee en een reus in de lucht* tenslotte vertelt wat er allemaal kan gebeuren wanneer je met wat verbeelding naar de wolken kijkt.

Hetzelfde principe wordt gevolgd in de serie *Mik en Moek* (uitg. Clavis), maar nu voor eerste lezertjes die 3 maanden leesonderwijs achter de rug hebben. *Agnes Verboven* en *Leo Timmers* schreven en illustreerden zes korte verhaaltjes met dezelfde personages in de hoofdrol. In *Pak de vis, Mik* gaan Mik en Moek, zij het uiteindelijk zonder sukses, vissen. Wat er gebeurt wanneer een jonge poes zich te ver waagt en niet meer terug kan, lezen we in *De kat in de boom*. Niets is vervelender dan een hik hebben die niet wil overgaan, of jeuk hebben die niet weggekrabt geraakt *Mik heeft de bik* en *Een luis in huis*. Op zekere dag krijgt Mik een brief, die zegt dat ze een groot pak zal krijgen: *Een koe op de stoep*. En dat niet alleen mensen maar ook dieren schrik hebben wanneer het stormt, blijkt mooi uit *Storm in het bos*. Elk deeltje in de Bas en Fiel-serie en in de Mik en Moek-serie kost slechts 270 fr.

(pdj)

SATERDAG

AHASVERUS

„Delcroix met villa in opspraak",
las Ahasverus

Of ieder huisje heeft zijn kruisje

De Batselier het Map, de boer de mep!

☺

Zetduivel:
Sportkrot

☺

Engels bisdom zat in wapenhandel
Kruisraketten?

☺

Willockx deed of zijn neus bloedde maar het was zijn oor...

☺

Delcroix: villantroop maar geen HUMOrist!

☺

Jeltsin trapt op zere Tsjesjteentjes

☺

Mesthoop doet leven?

DE LANGVERWACHTE OEUVRE-KATALOGUS

VIC GENTILS, OF HET GEVECHT MET DE ENGEL

Ridder Vic Gentils (°1919, Ilfracombe, GB) is ongetwijfeld een van onze belangrijkste kunstenaars. Rond 1960 verwierf Gentils een internationale bekendheid door zijn gebrande en vergulde lijsten en piano-assemblages in de vorm van reliëfs en sculpturen. Gentils geniet zeker een grotere bekendheid door zijn groepssculpturen, zoals *Het groot Schaakspel, De Acht Hoofdzonden* en het *Monument Camille Huysmans*.

ZOEKER

Men kan Vic Gentils zeker karakteriseren als een vrij eigenzinnig en steeds zoekend artiest, die nooit is blijven stilstaan bij een bepaalde periode uit zijn oeuvre. Gentils was steeds artistiek op weg, op zoek naar eigen vernieuwing en aangepaste expressie.

In zijn kreatief vermogen is hij tevens een alzijdig kunstenaar gebleken, die zowel bedrijvig was als beeldhouwer, schildergrafikus en juweelontwerper. Zijn oeuvre is dan ook verspreid over binnen- en buitenlandse privé- en openbare kunstkollekties.

Het plan om een oeuvre-katalogus van Vic Gentils samen te stellen, aangevuld met een kunsthistorische situering, dateert reeds van 1975. Met dit doel werd trouwens een werkgroep samengesteld met wijlen Karel Geirlandt – die steeds met groot persoonlijk entoesiasme de artistieke evolutie van de kunstenaar heeft gevolgd – en verder Emile Langui, Phil Mertens en Jo Du Bois, die de eigenlijke inhoudelijke teksten zouden leveren.

Annie Gentils werd aangezocht om de beschrijvende katalogus samen te stellen. Het grootste gedeelte van de toen bestaande werken werd geïnventariseerd en aldus werd de basis gelegd voor de verdere uitwerking van de beschrijvende katalogus. Het projekt werd echter afgelast na het overlijden van Jo Du Bois en Emile Langui.

Inmiddels verscheen in 1985 een eerder bescheiden monografie in de reeks van het museumfonds en in 1992 verscheen een uitgebreidere prachtige katalogus naar aanleiding van de grote retrospektieve in het KMSK te Antwerpen.

In 1991 werd door Aloys Vertongen, een vriend van Gentils, de idee van een oeuvre-katalogus weer opgenomen. Dankzij aktieve sponsoring kon dit plan uiteindelijk gerealiseerd worden.

Via de steun van de Vlaamse regering werd deze uitgave *Vic Gentils* uitgeroepen tot kultureel ambassadeur van Vlaanderen. Zo werd trouwens de uitgifte in twee taaledities (een Nederlandstalige en een Franstalige, met telkens een Engelse samenvatting) mogelijk.

Harry Torczyner, woonachtig in New York en groot pleitbezorger van onze nationale kunstuitingen, werd bereid gevonden om de inleiding te verzorgen voor het eienlijke monografiegedeelte. Hij vergelijkt hierin het oeuvre van Gentils met een gevecht met de engel: een doelbewuste poging om tot eenheid te komen vanuit de chaos. Hij wist bovendien op Gentils eigenzinnige persoonlijkheid, die bestendig streeft naar bijzonderheid en die permanent de wrede uitdaging met het unieke blijft aanvaarden.

(foto P. V. d. Abeele)

Vic Gentils

De bijdrage van Karel Geirlandt slaat de brug naar de jaren voor 1975. De auteur schetst dan ook het artistieke leven in ons land tijdens de jeugdjaren van Gentils. Het is immers de periode van de eerste Documenta te Kassel, de explosie van de abstrakte kunst, de stichting van het Middelheim-beeldenpark te Antwerpen als belangrijk referentiekader voor de Europese beeldhouwkunst en de invloed van Expo '58 te Brussel.

Kunsthistorikus en curator van het Museum voor Hedendaagse Kunst te Antwerpen (HuHKA) brengt anderzijds een eminente ontleding van de kompleksiteit in het oeuvre van Vic Gentils.

SAMENSPEL

Dit eerste gedeelte van het boek wordt afgesloten met een wetenschappelijk apparaat, samengesteld door Annie Gentils, een uitvoerige biografie, de tentoonstellingenlijst en een uitvoerige bibliografie.

Het tweede deel, het katalogusgedeelte, werd eveneens samengesteld door Vics dochter en kunsthistorika, Annie Gentils. Dit overzicht loopt althans tot 1990. De aldus verzamelde meer dan 1.500 nummers zijn telkens voorzien van een beschrijvende, technische en kunsthistorische fiche, met toevoeging van een afbeelding in zwart-wit.

Deze prachtige uitgave is dus een samenspel van noeste wetenschappelijke arbeid als resultaat van een doorgedreven speurwerk en van een belangrijke investering van overheidswege, die toch niet zo direkt tot onze geplogenheden behoort.

De uitgave komt op zijn tijd: enerzijds naar aanleiding van de 75ste verjaardag van Vic Gentils op 18 april jongstleden, en anderzijds ter herdenking van het feit dat het precies 40 jaar geleden is dat Gentils zijn eerste reliëfs ontwierp, met behulp van gesmolten fonoplaten en gekneed papier.

Al verschijnt dit prachtige kunstboek in feite een tiental jaren later dan de oorspronkelijke planning, is het overzicht op zijn werk een stuk volleddiger geworden. Hopelijk is het een bijkomend element om de reputatie van deze belangrijke Vlaamse kunstenaar in het buitenland verder uit te dragen.

Dirk Stappaerts

⇨ Vic Gentils. Oeuvre-katalogus. Uitg. Lannoo, Tielt (Franstalige editie bij Casterman) met Engelse samenvatting. 100 illustraties in kleur en 1.600 in zwart-wit. 4.500 fr. Verkrijgbaar bij de erkende boekhandel of bij Uitg. Lannoo NV, Kasteelstraat 97 te 8700 Tielt.

MET BELLADONNA SCHILDERT CLAUS

EEN BREUGELIAANS FRESCO

Zelden is een boek met meer kommerciële bombarie aangekondigd als **Belladonna**, de nieuwste roman van Hugo Claus, deze Chippendale van de Vlaamse Letteren (het predikaat komt van Pascal De Boosere tijdens haar interview met de meester enkele weken terug in de Zevende Dag). Reeds lang voor het verschijnen van het boek schreven de kranten erover en met een heuse Tournée Générale maakte Claus een promotionele Ronde van Vlaanderen. In de media top-tien van de afgelopen maanden stak Claus zelfs Louis Tobback naar de kroon. En dit kan tellen.

BREUGEL

Het boek verhaalt vooral de teloorgang van Axel Den Dooven, konservator van een bescheiden museum gewijd aan een modern kunstenaar. De man, die ooit onder een pseudoniem enige bekendheid had als dichter, wordt betrokken bij het herschrijven van een reeds oud filmscenario over leven en werk van Pieter Breugel. De invloedrijke filmproducent Walter Oorslags wou koste wat kost een nieuw, betaalbaar, filmprojekt nadat de officiële Kommissie ter Bevordering van de Nederlandstalige Kulturele Audiovisuele Expressie subsidies weigerde voor de verfilming van *Villa des Roses* van Elsschot, wegens te onvlaams. En Breugel kon dienen.

Dit vormt het uitgangspunt voor een Breugeliaans literair fresco („Scènes uit het leven in de provincie" is de ondertitel van het boek) waarin de meest diverse personages in een aaneenrijging van korte stukjes ten tonele worden gevoerd. De vermoeide minister, de gladde talk-show-presentator, de zowel onbenullige als geslepen filmproducent, de lullige prins, de overspelige echtgenote, het geile meisje, de op wraak beluste buurvrouw, de middelmatige schrijver verkrampt door ambitie, de homofiele notaris, de akteur Grootaers, de hond Willy, de kat Florian. Breugel, als schilder van het zotte volkse leven, krijgt hier zijn literair pendant. Claus voelt zich verwant met de schilder en ik vermoed dat hij zichzelf en bepaalde kritici op het oog heeft wanneer hij schrijft: *„Hij zegt dat hij waardering heeft voor P.B.'s kunst maar dat P.B. een dubbelzinnige houding heeft. HIj maakt wel prenten die de ondeugden uitbeelden maar toont niet voldoende hoe volgens de katholieke leer ondeugden moeten worden gestraft"* (blz. 115). Van enige zendingsdrang is bij Claus inderdaad geen sprake.

Over **Belladonna** is reeds een en ander beweerd. Zo zou het een hilarisch en, ook volgens de achterflap van het boek, „grotesk" geheel zijn. Dit lijkt ons niet geheel terecht. Grappig is het in elk geval, maar de overdrijvingen in het boek zijn niet overdreven.

Claus is een sekuur en ongenadig registrator van Vlaamse zeden en uitspraken. En de indruk ontstaat dat hij vak weinig meer hoeft te doen dan de gesprekken op de trein, op TV, in de volkse omgang woordelijk te citeren om tot dit „groteske" geheel te komen. **Belladonna** is veel meer een loutere spiegel van onze samenleving dan dat we misschien zelf wel zouden willen.

Het zou ook een erudiet boek zijn. Moeilijk of betweterig is het geenszins, hoewel Claus beweert dat autodidakten als hijzelf schoolmeesterachtige trekjes moeilijk kunnen verbergen. En ook een sporadische vermelding van een of ander klassiek komponist en een uitgelezen Frans gerecht rechtvaardigt nauwelijks het adjektief erudiet.

De eruditie zit vooral in de talrijke subtiele allusies die Claus maakt op reële toestanden en gebeurtenissen en die het boek een diepere dimensie geven. Het reilen en zeilen en bekokstoof in de filmwereld is ondergetekende minder bekend, en de allusies hierop – allusies die er zeker zouden inzitten volgens diegene die het kunnen weten – zijn ons grotendeels ontgaan. Verwijzingen naar de politieke en bureaukratische aktualiteit hebben wij wel degelijk kunnen smaken. Wanneer Claus een huiselijk tafereel schetst in de koninklijke familie eindigt een woordenwisseling tussen koning en koningin als volgt: *„Neem dan zelf ontslag". – „Wat? Ik abdiceren? Nooit! Wat zouden de mensen van me denken?"*. Wij menen dat Claus bij de voorlezing van deze passage in de Gentse Vooruit tijdens zijn Tournée Générale de koning ook nog *„Nog niet één dag!"* deed zeggen. Maar op blz. 308 vonden wij dit niet meer terug in het boek.

ZEER VLAAMS

Tijdens die bewuste Tournée Générale, stopplaats Gent, vond Gerard Mortier ook een grote mildheid terug in de toon van het boek. De personages werden met liefde beschreven, zei hij. Ook dit lijkt ons overdreven, of beter gezegd eenzijdig. Een zekere spotternij klinkt tussen de zinnen toch wel eens door. En het wereldbeeld van Claus lijkt ons, alles wel beschouwd, eerder pessimistisch. De personages zitten gevangen in hun beperktheden. De liefde, de altijd en eeuwige liefde, die „moeilijke mooie miserie" lijkt onbereikbaar. Axel Den Dooven ondergaat bepaald geen gelukkige evolutie, hij vereenzaamt. En de laatste woorden van het boek, wanneer Axel Den Dooven ontredderd op de straat staat (*„Kom, kom, naar huis"*) worden uitgesproken door een kat.

Een pessimisme dat gecounterd wordt door veel humor en erotiek. Hier blijft Claus zichzelf trouw, met zelfs uitstapjes naar bestialiteit en sado-masochisme. Maar de boventoon van het boek blijft (omdat men geen keuze heeft?) speels, zowaar lichtvoetig, in een taal die terzelfdertijd barok, uitbundig, soepel, lenig, zeer Vlaams en poëtisch is.

Belladonna is een schitterend boek en Hugo Claus biedt de lezer wat literatuur in de allereerste plaats moet bieden: hoogst vermakelijke en inspirerende lektuur.

Filip Delos

⇨ Belladonna. Scènes uit het leven in de provincie. Hugo Claus. Uitg. De Bezig Bij, Amsterdam, 1995, 350 blz., 790 fr.

EEN EIGENZINNIGE SELEKTIE

ZATERDAG 17 DECEMBER

LET'S GET HARRY

Amerik. aktiefilm (1986) met Mark Hammon, Robert Duvall en Gary Busey. Wanneer een jonge Amerikaanse arbeider samen met een ambassadeur in Colombia wordt ontvoerd, besluiten zijn vrienden een huurling onder de arm te nemen om hen te bevrijden. **(VTM, om 22u.45)**

YEAR OF THE GUN

In 1978 werkt een Amerikaanse joernalist in Rome aan een boek over de beruchte Rode Brigade. Via een roekeloze fotografe belandt hij in een web van korruptie, verraad en moord. Amerik. politieke triller van John Frankenheimer (1991) met Andrew McCarthy en Sharon Stone. **(TV 1, om 23u.15)**

ZONDAG 18 DECEMBER

BATTERIES NOT INCLUDED

De echte sterren in deze door Steven Spielberg geproduceerde familiefilm (1987) zijn niet de akteurs (waaronder Hume Cronyn en Jessica Tandy), maar de buitenaardse kaboutertjes die alle kapotte dingen in een oogwenk kunnen herstellen. **(VTM, om 14u.)**

HET LEVEN IN DE AST

In zijn reeks *De keuze van Dekeyser* prezenteert Miel Dekeyser een dokumentaire van Gaston Durnez en André Van de Vijver (uit 1974) over de Westvlaamse seizoenarbeiders die in de grauwe chikoreifabrieken van Noord-Frankrijk gingen werken. **(TV 2, om 20u.)**

MAANDAG 19 DECEMBER

TIEN VOOR TAAL

In de wekelijkse vriendschappelijke taalkwis nemen Vlaamse Europarlementariërs het op tegen enkele Nederlandse kollega's. Jaak Vandemeulebroucke wordt geflankeerd door M. Thyssen (CVP) en A. Van Lancker (SP). **(TV 1, om 20u.25)**

DINSDAG 20 DECEMBER

V.Z.W.

Herman Van Molle prezenteert een nieuwe praatshow waarin twee Vlamingen op een „niet-kompetitieve wijze" getest worden op hun algemene kennis. Joernalist Hugo Camps en advokate/feministe Liliane Versluys bijten de spits af. **(TV 2, om 20u.50)**

WOENSDAG 21 DECEMBER

THE CHRISTMAS COAL MINE MIRACLE

In de kerstperiode van 1951 raken enkele mijnwerkers na een ondergrondse eksplosie ingesloten. Omdat de direktie het niet zo nauw nam met de veiligheidsvoorschriften en de arbeidsvoorwaarden, dreigt een nationaal konflikt. Deze uitstekende TV-film van Jud Taylor is gebaseerd op ware gebeurtenissen. **(VTM, om 23u.40)**

DONDERDAG 22 DECEMBER

PANORAMA

Naar jaarlijkse gewoonte prezenteert de BRTN-nieuwsdienst rond deze periode een jaaroverzicht, deze keer verdeeld in twee hoofdstukken. In *Het jaar van de schande* worden beelden getoond uit Ruanda, Sarajevo en Haïti; *Het jaar van de hoop* is veel korter... **(TV 1, om 21u.)**

VRIJDAG 23 DECEMBER

THE ROOKIE

In deze gewelddadige politietriller trekt regisseur/hoofdakteur Clint Eastwood alle registers open. Wilde auto-achtervolgingen en lawaaierige schietpartijen worden afgewisseld met ruige dialogen en gemene intriges. **(VTM, om 20u.30)**

Charlie Sheen wordt door Clint Eastwood opgeleid tot keiharde smeris in ***The Rookie****. Vrijdag 23 december om 20u.30 op VTM.*

KERST MET HOGE NOTEN

★★★ **The nightmare before Christmas** (Tim Burton) is een animatiefilm die de gewone paden heeft verlaten, met speciale effekten die kinderen net als volwassenen de ogen zullen doen uitwrijven. Tim Burton die zijn idee reeds tien jaar geleden voorstelde aan de Disney-studios, waar hij toen werkte en afgewezen werd omdat het allemaal een tikje té werd gevonden, heeft al zijn kennis gebruikt om ons tegelijkertijd te amuseren en te laten griezelen, en is daar wonderwel in geslaagd.

Farinelli en broer, samen verleiden met muziek en stem.

Zijn film is aangenaam om naar te kijken, vermakelijk en inderdaad nogal wat griezeliger dan we bij Disney gewend zijn. Toen hij vorig jaar met kerst in Amerika werd uitgebracht waren de kritici van New York bijna allemaal opgedaagd, de score van 16 voor, 4 tegen en 7 onbeslist. In het openingsnummer maken we kennis met de inwoners van Halloweenstad. Dit stadje is bevolkt met spinnen, vleermuizen, moordende machines, vreemde voertuigen en afgrijselijke schepsels, wiens enige plezier het is mensen aan het schrikken te brengen. Maar net die dag blijkt dat de vooraanstaande Jack Skellington, ook wel de Pumpkin King genoemd, op deze hele bedoening uitgekeken is. Op een tocht door het woud ontdekt hij in een boom een deurtje. Dat brengt hem naar Kerststad, waar hij iedereen naarstig aan het werk vindt om hun feestdag voor te bereiden.

Jack besluit de kerstman te kidnappen en zelf de kersthandel in handen te nemen. Wat Jack dan als kerstman uithaalt, grenst aan het ongelooflijke, en de pakjes die hij brengt bevatten de gruwelijkse verrassingen.

Ondertussen zien we de echte kerstman het steeds moeilijker krijgen in de handen van de bewoners van Halloweenstad. Maar Jack zal berouw krijgen en hem komen redden.

De dekortekenaars hebben zich laten inspireren door Jeroen Bosch en gravures en etsen uit de negentiende eeuw en moest Ensor nog geleefd hebben, hadden ze zeker op hem beroep gedaan. Als men weet dat het 120 tekenaars, techniekers en andere werklui één week vroeg om één minuut film te maken, dan weet je ook hoeveel zorg er aan deze 75 minuten durende prent werd besteed, en diegenen die normaal niet van animatie houden, moeten toch maar hun aversie overwinnen, want ze zullen worden beloond. De muziek is gewoon schitterend en enkele van de tien liedjes blijven zeker aan je lijf kleven.

★★ 1/2 **Exotica** van de cultregissuer Atom Egoyan (waarvan de jongste week twee films op TV liepen) is een prent voor cinéfielen. Vermits het woordje cinéfiel bijna automatisch verwijst naar voyeur, mag ook gezegd worden dat het een film voor voyeurs is. Want **Exotica** is een nachtklub waar de stripdames zich komen ontkleden aan je tafeltje, waar kijken mag maar aankomen niet. Het verhaal draait om een belastingsinspekteur die om de twee avonden aan hetzelfde tafeltje, dezelfde danseres (een erg opmerkelijke vertolking van Mia Kirshner, die even onbekend is als de rest van de cast) uitnodigt, die dan een schooluniformpje moet dragen. Daarnaast is er nog de eigenaar van een dierenwinkel, de zwangere eigenares van de tent en een onheilspellende presentator. Hun verhalen haken subtiel in elkaar en vormen een duivels kantwerk, in plaats van de hemel die je had verwacht. Een erg goeie film voor de liefhebbers van eens iets anders.

★★ **Sirens** is een Australische zedenkomedie van John Duigan (de maker van *Romero)* en werd nu uitgebracht in de bioskopen, omdat *Hugh* – Four weddings and a funeral – *Grant* er zijn mooi smoeltje in laat zien, naast Sam Neill en Tara Fitzgerald, maar de film is eigenlijk ouder dan Four weddings.

Anthony Campbell (Grant), een Anglikaanse geestelijke, moet van zijn bisschop naar schilder Lindsey Normal (Neill) om hem ter orde te roepen, in verband met een schilderij waarop een naakte vrouw aan het kruis prijkt op de plek waar je Kristus zou verwachten. Hij neemt zijn jonge, kuise echtegenote Estella mee. Het tweetal belandt in een heidense wereld, vol erotiek, poëzie en ironie. Maar na de helft van de film ben je wel uitgekeken op al dat fraaie naakt en gaat de film je erg vervelen.

★★★ 1/2 **Farinelli, Il castrato** is een Europese film, maar de lijst van co-producenten is te lang om op te noemen. Het is Gerard Corbiau die de film heeft gemaakt en die weet ondertussen de klepel hangen, want in 1988 werd hij genomineerd voor een Oscar met zijn schitterende *Le maitre de musique*, dat meer dan vijftien prijzen in de wacht sleepte, waaronder de prijs van de Jury op het Festival van Rio in 1988.

Vergeet echter *Le maitre de musique*, vergeet *Amadeus*, vergeet *Tous les matins du monde*, vergeet de operafilms van Joseph Losey en Ingmar Bergman, want Farinelli is hier.

Farinelli is het verhaal van twee broers, Carlo (Stefano Dionisi, wow!) en Riccardo (Enrico Lo Verso) Broschi. Carlo de castraat die zich Farinelli gaat noemen, en Riccardo, de componist, reizen kermissen af, waarbij Carlo de muziek van zijn broer zingt, hiermee de vrouwen verleidt, en ze ook in bed krijgt. Maar wanneer het strelen ophoudt, heeft hij het zaad van zijn broer nodig om de vrouwen helemaal te voldoen. Langzaam maar zeker bouwt Farinelli zich een reputatie op, ondanks de meestal waardeloze muziek van zijn broer. Op een dag onmoeten ze Georg Friedrich Händel (Jeroen Krabbé in weer een sterke rol), de verbitterde Duitser die het in Engeland maakte, met meestal Italiaanse opera's. Die is op zoek naar een stem die hem uit de financiële zorgen moet helpen. Carlo weigert, en ondanks het feit dat hij de muziek van Händel hemels vindt, gaat hij optreden voor het konkurrerende teater van de adel, dat niks anders wil dan Händel dwarszitten en hierdoor ook de Engelse koning. Steeds meer echter beginnen de dromen uit zijn jeugd Carlo parten te spelen: het feit dat hij kastraat is geworden tegen wil en dank, maar hiervan niets meer afweet, omdat het allemaal met een ongeval met een paard zou samenhangen. Deze verhaallijn zorgt ervoor dat naast de schitterende muzikale stukken, ook de spanning blijft. De dekors zijn heerlijk en de mensen die er in rondlopen zijn plaatjes, de kostuums verdienen een Felix, een Oscar en wat nog meer aan prijzen en de muziek is hemels. De stem van Farinelli is een technische prestatie van de Zwitserse studio „Image et son", die uit de stemmen van contra-tenor Derek Lee Ragin en sopraan Exa Mallas Bodlewska een sublieme kwadraatstem wist te distilleren.

Het scenario van Andrée en Gerard Corbiau ging zich laven aan de boeken die hierover verschenen, maar de auteurs slaagden er wel in met een erg origineel verhaal uit te pakken. (Kortelings verscheen trouwens Farinelle, *Mémoires d'un castrat* van Marc David bij de Franse uitgeverij Perrin). Net zoals met zijn vorige film en wat ook in *Amadeus* goldt, wordt er een vete uitgewerkt, in Farinelli echter is het nog iets meer, een soort driehoeksverhouding tussen mannen, die niet weten of ze elkaar moeten liefhebben om de muziek, of elkaar haten.

De filmmuziek omvat muziek van Riccardo Broschi, Georf Friedrich Händel, Johan Adolf Hasse, Giovanni Battista Pergolesi en Nicola Antonio Porpora. Mooi!

Willem Sneer

De redaktie ontvangt graag brieven van lezers. Naamloze, scheld- en smaadbrieven gaan de scheurmand in. De andere publiceert zij, naargelang er plaats is.

De redaktie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken.

Brieven worden ondertekend met naam en plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt initialen te gebruiken.

EEN WIJS BESLUIT

De partijraad van de Volksunie heeft eensgezind besloten radikaler door te zetten.

Lang genoeg en te dikwijls werd de Vlaams-nationale demokratische partij, vooral door die bestweters van Het Laatste Nieuws en andere Belgische voorvechters belaagd en ten dode opgeschreven; de meer dan 4.000 entoesiaste „Ik Blijf'ers" op de Heizel bewijzen het tegendeel.

Al loopt de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt ze wel.

Enkele postjesjagers-valse demokraten ter zijde gelaten, heeft de VU sterke wortels, die niet uit te roeien zijn.

Jan De Dier sr., Erembodegem

VOORUIT VU!

Het kordate, radikaal Vlaams standpunt van de partijtop, in klare taal verwoord door voorzitter Bert Anciaux, heeft velen deugd gedaan aan het Vlaamse hart!

De Vlaamse-Volksunieleeuw staat weer op zijn achterste poten. Goed zo. En het zal nodig zijn. En nu alle hens aan dek! Volle kracht vooruit: Vooruit nu, alle Volksunie-militanten en sympatisanten massaal de straat op.

Voortdoen zo, Bert Anciaux, Jan Loones, Jaak Vandemeulebroucke, Johan Sauwens, de Willy Kuijpers en àl de anderen!

Nu dat we eigenlijk kunnen stellen dat „het kaf van het koren gescheiden werd", moeten we gaan zaaien met het „goede" overblijvende zaaigoed. En voorzeker zullen we volgend jaar met de parlementsverkiezingen kunnen oogsten wat we gezaaid hebben? Blijft nu niet in uw zetel zitten is de boodschap.

Vooruit is de weg van 't leven, werd ons voorgehouden door onze Vlaamse ouders, ook na „tegenslag" en „terugval'. Niet versagen nu, de Volksunie komt terug! Maak de Volksunie terug sterker. Dat is ons aller taak voor een beter Vlaamse land en gemeente en voor meer Vlaamse welvaart en welzijn.

Aan de „twijfelaars" of „afvalligen" nog dit: keer terug naar de Vlaamse Volksunie-stal. Er zal veel vreugde zijn om de „terugkeer" van de verloren zoons. Zodat „de goede Vlaamse krachten" terug „tot hun recht kunnen komen"... Het Vlaamse volk heeft allen nodig.

Robert Janssens, Willy Kalokerinos, Zichem , Fons Thuys, Virginie Verstrepen, Scherpenheuvel.

KIESPLICHT

Als men de kiesplicht omvormt tot kiesrecht, kunnen we dan vrij kiezen? Neen, want we zijn niet vrij om de besten uit verschillende partijen te kiezen. Bij de gemeenteraadsverkiezingen in Dendermonde bijvoorbeeld kon dat wel omdat men een lijst gevormd had, samengesteld uit VU, SP, onafhankelijken en ex-CVP'ers. Dit heeft de VU geen windeieren gelegd want sommige VU'ers verdubbelden hun score in vergelijking met de vorige gemeenteraadsverkiezingen. Hieruit blijkt dat de mensen willen kiezen voor de bekwaamste kandidaten. Door ons huidig kiessysteem is dit niet mogelijk zolang we niet op verschillende lijsten mogen stemmen.

Ik zie sommigen al steigeren omdat dit een verraad aan de partij zou zijn. Toch moeten we durven onder ogen zien dat er na de verkiezingen koalities gesloten worden welke de kiezers zeker zouden afkeuren.

Een CVP-gezinde zal altijd op een CVP-lijst blijven stemmen maar zal wel graag een deel van zijn stem willen geven aan bv. een VU'er die zich inzet voor het patrimonium van de stad. Anderzijds zijn er bij de meeste partijen mensen die zich inzetten voor de Vlaamse zaak, de kultuur enz. maar niet erg gesteund worden door hun partijgenoten. Waarom zouden wij dan als VU'ers deze mensen niet steunen door hun macht in hun partij helpen te vergroten? Als er dan achteraf toch koalities gesloten worden is de kans groot dat het schepenkollege vol geestesgenoten zit.

Ik ben zeker, mocht de burger écht vrij zijn om te kiezen hij dan die persoon zal kiezen die het best zijn eigen profiel benadert, iemand met dezelfde interesses, iemand met hetzelfde doel.

Er zullen er zelfs zijn die alleen voor vrouwen zullen willen kiezen en anderen die meer vallen op mannen met een stropdas.

Laat ons eerlijk zijn: wij willen allen het gemeentebeleid naar onze hand zetten. Dit kunnen we als we uit de kandidaatgemeenteraadsleden de allerbeste kiezen en die vinden we niet altijd op onze eigen lijst (...want de ene rookt, de andere is te groen, nog een andere draagt geen stropdas, enz.).

Een kopstem zou ik dan ook verbieden om de kiezer een bewuste keuze te helpen maken.

Het praktisch probleem om de stemmen te tellen kan opgelost worden door computerspecialisten.

Als het systeem zoals ik het hierboven beschreven heb op 9 oktober j.l. al kon toegepast worden zou de VU in Leuven niet zo'n katastrofale uitslag gehad hebben. Antwerpen is een geval apart, daar moest men Bergers volop gesteund hebben en in Brussel moest de VU tot een Vlaamse kartel toegetreden zijn maar dat is stof voor een andere diskussie.

Hugo Van Ransbeeck, Dendermonde

BEGRAFENISGEZICHT

Het doorploegd begrafenisgezicht van de eerste-minister bij de voorlezing (en zijn kommentaar hierop) van de ontslagbrief van Leo Delcroix verraadde zijn diep-menselijk medeleven bij het persoonlijk en familiaal drama dat zijn minister als een noodlot trof.

In de gewone mensenwereld worden grove en manifeste leugens en dubieuze praktijken moreel afgekeurd en in het beroepsleven zonder pardon afgestraft. In de wazige wereld van de politiek gelden zachtere normen. Hier steekt vriend en vijand uitbundig de lofbazuin bij zoveel moed en zelfopoffering wegens een „vrijwillige terugtrekking" van een minister omwille van hetzelfde maatschappelijk ontoelaatbaar gedrag.

Er is sprake van een „nobele en edele daad" die alleen maar een golf van lof, respekt, bewondering, waardering en felicitaties (?) opwekt bij de politieke klasse en bij sommige beroepsjoernalisten die zich gedragen als willoze paladijnen van de politiek.

De kwasi heiligverklaring van de „gevallen" minister is potsierlijk en obsceen en verdiept het misprijzen voor „de politiek". Zij zou de lachlust van Jan Modaal niet kunnen stelpen ware het niet dat hij voortdurend bedreigd wordt met drakonische straffen vanwege „Big Brother" bij de minste misstap die hij zelf begaat.

Waarom zijn de politici van deze tijd zo mateloos kleinmenselijk?

Walter Maes, Zwevegem

VULGAIR

In Knack (30 nov. jl.) heb ik mij mateloos geërgerd aan de bedenking van de heer (?) Willy Buys, CVP-woordvoerder en vleugeladjudant van de voorzitter van een partij die zogezegd de kristelijke moraal hoog in haar vaandel voert.

Ik citeer letterlijk: „Vóór de Volksunie van Bert Anciaux aan een politieke penisverlenging toe is, heeft ze eerst kloten nodig".

Indien de verschenen tekst werkelijk de juiste weergave is van de uitlating van Willy Buys, dan zou deze schaamteloze woordvoerder er goed aan doen „eens in 't eigen hart te kijken" en ootmoedig een mea-culpa zeggen.

J.V.B., Bornem

BHOPAL

Wat er in Bhopal (R.Asmus, WIJ 7 dec. j.l.) gebeurd is, is op zich een ramp, de behandeling van de slachtoffers daarna is zeker een regelrechte schande voor de firma die het ongeval veroorzaakte en nog veel meer voor de Indiase regering en de korrupte rechters en ambtenaren die de slachtoffers moesten vergoeden.

Wat niet wil zeggen dat men daarom de hele chemische industrie op één hoop moet gooien. Wel kan men zich afvragen of men zulke bedrijven, die hoogtechnologisch personeel vergen, in zulke landen moet neerzetten. Ook zijn er op dit ogenblik bestrijdingsmiddelen op de markt, waarvan de produktie én het gebruik veel minder riskant voor mens én milieu zijn, doch die zijn veel duurder, zodat die voor ontwikkelingslanden nauwelijks betaalbaar zijn.

De keerzijde van de medaille, het niet gebruiken van (chemische) bestrijdingsmiddelen heeft echter óók zijn nadelen. Enkele voorbeelden: vijftien jaar geleden werd in Indonesië alleen maar traditionele landbouw bedreven. Door de enorme bevolkingstoename moest Indonesië rijst en ander voedsel invoeren, wat voor miljoenen mensen, die onder de armoedegrens leefden, onbetaalbaar was, waardoor ze onder de hongergrens terecht kwamen. Hoeveel zieken en doden dat opgeleverd heeft weet ik niet, doch het zal niet gering geweest zijn. Vandaag worden in Indonesië op grote schaal veredelde rassen, kunstmest en bestrijdingsmiddelen gebruikt, waardoor ondanks de (afremmende) bevolkingstoename nu iedereen te eten heeft. Dat zal wel gevolgen hebben voor het leefmilieu, doch ook daar is men langzaam maar zeker aan het overschakelen op minder belastende bestrijdingsmiddelen, omdat de bevolking deze nu zal kunnen betalen.

Een ander voorbeeld: op basis van (onbewezen) geruchten dat het toevoegen van chloor aan drinkwater wel eens kanker zou kunnen veroorzaken, werd door de Peruaanse overheid de chlorering gestopt. Als gevolg brak er een cholera-epidemie uit die men inzake gevolgen kan vergelijken met Bhopal: meer dan zesduizend doden en honderdduizenden zieken... Niemand werd daarvoor vergoed, alleen enkele ambtenaren werden veroordeeld. Degenen die dat gerucht verspreid hebben gaan al helemaal vrijuit. Ook vandaag nog gaan organisaties als Greenpeace in het ex-Oostblok vertellen dat men drinkwater niet mag chloreren, terwijl er kinderen sterven aan allerlei infekties, veroorzaakt door besmet drinkwater! Wat dàt nog met de verdediging van het milieu te maken heeft, begrijp ik niet.

Ferdinand Engelbeen, Stabroek

ZUILEN-CVP

De charme-operatie van de CVP-voorzitter is er een van een wolf in een schapevacht.

De enige bedoeling van de CVP is het kiespotentieel van de demokratische Vlaams-nationalisten op te slorpen. Niet meer, maar ook niet minder. Een duidelijk voorbeeld hebben wij plaatselijk ervaren waar de CVP kontakt zocht met de VU voor de lijstvorming bij de voorbije gemeenteraadsverkiezingen. De door de CVP partijtop opgedragen taak aan de plaatselijke CVP-besturen bestond er duidelijk in om reeds zoveel mogelijk plaatselijke VU-werkingen uit te schakelen. In onze gemeente kwam dit neer om het met de woorden van de plaatselijke CVP-voorzitter te zeggen „de VU op te slorpen en volledig monddood te maken". De VU-Lebbeke heeft dan ook besloten onder VU op te komen. En met sukses.

In *Knack* (16 nov. j.l.) worden in het artikel „Met Pasen luidt de klok" de kontakten tussen VU en CVP breed uitgesmeerd. Eerst verwonderd, achteraf verbijsterend las ik hoe ver de „onderhandelingen" gevorderd waren. Ongeloof ook bij de uitspraak van Willy Kuijpers „We kunnen er ook niet omheen dat Van Hecke inderdaad een gezondere kijk heeft op de banden van de CVP met haar zuilen. Ik heb dat hier in Herent gemerkt bij de vorming van de koalitie".

Vanuit plaatselijke ervaringen kunnen wij het tegenovergestelde aanhalen.

1. Het volplaatsen van het parochiaal centrum met CVP-verkiezingspropaganda;

2. Een door Cera aangekocht gebouw volledig volgehangen met CVP-propaganda;

3. Een door de CM aangekocht gebouw volledig volgehangen met CVP-propaganda;

4. Een verkiezingsfolder van het ACW met de steun aan CVP-kandidaten;

5. Een verkiezingsfolder van de Landelijke Gilden met de steun aan CVP-kandidaten.

Waaruit blijkt hier het breken met de zuilen? Wie hierin gelooft, gelooft nog in de Paasklokken.

Voor de CVP is het enkel om de macht te doen. Dat zij hierin wordt geruggesteund door de media is duidelijk. Nu ook weer worden diegenen in de VU die „voorstander" zijn van deze operatie duidelijk gewaardeerd en geciteerd, daar waar Bert Anciaux steeds wordt afgedaan als een naïeveling, enz...

Ik kan niet begrijpen dat VU-mensen dit spel meespelen, daar waar de partij jaren door de persjongens wordt doodgezwegen of kapotgeschreven.

Trouwens in een artikel vandaag verschenen in *Het Nieuwsblad* (18 nov. j.l.) dient de ganse „vernieuwingsoperatie" te gebeuren onder het partijletterwoord CVP en wordt definitief afgestapt om de „nieuwe partij" een andere naam te geven. Hebben de echte naïevelingen het nu nog niet gesnapt?

Zij spenderen beter hun tijd aan zinvolle initiatieven om het bestaansrecht van de VU te ondersteunen en de eensgezindheid in de VU te beklemtonen, dan aan deze onderhandelingen.

Bij deze wil ik mijn steun en sympatie betuigen aan Bert Anciaux die in zeer moeilijke en ondankbare omstandigheden het VU-schip moet drijvend houden. Ik wens hem heel veel sterkte en kracht toe!

(ingekort)

Hugo De Mol, Lebbeke.

VOEREN EN HET LAND VAN DE WITTE

LANGS VLAAMSE WEGEN

Het Davidsfonds voegde twee nieuwe uitgaven toe aan haar toeristische reeks over de Vlaamse regio's. ***Het land van de Witte*** *beschrijft Diest, Scherpenheuvel en omstreken,* ***Voeren*** *verhaalt over de zes meest gekontesteerde Limburgse gemeenten.*

Guido Sweron is, naast Voerenaar, militant Vlaming en dat zal de lezer geweten hebben. De eerste zin van de uitgave benadrukt dit gegeven en de auteur laat niet na de volledige gids te doorspekken met politieke, Vlaams-Waalse vraagstukken, onder het motto: „Met dit boek wil ik een antwoord geven op „alle" vragen die een geïnteresseerde Voerbezoeker aan ons zou kunnen stellen (...). Verder wil ik u (...) meevoeren op exploratie door de zes Voerdorpen. (...) Ik hoop dat dit boek het begin mag worden van een gezonde nieuwsgierigheid naar een vernieuwde kijk op "het echte boeiende Voeren'."

Het is weinig waarschijnlijk dat zijn hoop bewaarheid wordt, maar daarover verder meer. Voorlopig beperken we ons tot een beknopt overzicht van de naakte historische en toeristische informatie.

In een straal van 20 km rond Voeren bestond er een goede 250.000 jaar geleden al menselijke aktiviteit. Voeren onderging, zoals heel Vlaanderen trouwens, de invloeden van diverse bezetters en komt daar niet geheel ongeschonden uit. Wanneer in 1839 de helft van Limburg ingelijfd wordt bij het Nederlandse koninkrijk worden de Voergemeenten als het ware taalkundig geïsoleerd van Belgische Limburg: zij zitten nu geprangd tussen Luik en Nederland. Van enig rechtstreeks kontakt tussen Voeren en Vlaams Limburg was vanaf dan geen sprake meer. Relatieve Franse kultuurtaalrust zorgt er echter voor dat de eerste taalproblemen op zich laten wachten tot het begin van deze eeuw: de Vlaamse beweging, belichaamd door het Davidsfonds, doet er pas dan haar intrede.

De eerste krisis breekt uit bij de bestendiging van de talentelling na WO II. In tegenstelling tot voor de oorlog werd Frans de „Voertaal". De gemeenten kregen een tweetalig statuut. Deze tweetaligheid uitte zich echter vrijwel uitsluitend in de administratieve sektor, elders werd Nederlands gesproken. Deze feitelijke toestand leidde ertoe dat Voeren, al die tijd al tot Luik behorend, bij het vasteleggen van de taalgrens in 1963, werd overgeheveld naar Limburg. De inkt van de wet was nog niet droog of de Voerenaars zagen reeds een eerste betoging, toen van Luikse zijde, door hun straten trekken. De recente geschiedenis leert ons dat het niet de laatste was. Kommunautair getouwtrek blijft de Voergemeenten beheersen.

CIJFERS EN NAMEN

Hetzelfde geldt, zoals reeds aangehaald, voor het boekje van Sweron. We twijfelen niet aan de oprechtheid van de inzichten van de auteur, maar stellen ons wel de vraag of opinievorming nodig is binnen een toeristische uitgave en of Sweron er op die manier wel in slaagt om het stereotiepe beeld van ruziemakende dorpsgenoten te ontkrachten. Het „Vragen staat vrij"-gedeelte van de gids deelt de lezer mee dat de auteur bij de antwoorden zo eerlijk en objektief mogelijk zal blijven. Zoiets beloven is lovenswaardig, maar impliceert dat subjektiviteit, of neutrale eenzijdigheid, niet uit te sluiten is.

De auteur goochelt met een te groot aantal begrippen om zijn stelling, Voeren Vlaams!, telkens weer te bewijzen. Hij laat nu eens uitschijnen dat er geen *Voerenaars*, maar slechts *Waals- en Vlaamsgezinden* wonen in de Voerstreek, dan weer zijn het *Nederlands- en Fransprekenden*, later worden het *Vlamingen en Walen*, ... Een schier eindeloze rij, waarvan ondergetekende toegeeft dat er (minieme) verschillen zijn, maar tevens opmerkt dat de gemiddelde toerist zich daar achter zijn *Forel op Voerense wijze* weinig van zal aantrekken. Hij ziet er, bij wijze van spreken, geen graten in.

Enkele voorbeelden ter verduidelijking. De auteur stelt zich de vraag of de meeste Voerenaars Nederlands of Frans spreken.

„De doorsnee Voerenaar bedient zich in het dagelijkse leven hoofdzakelijk van zijn Limburgs dialekt, maar schakelt gemakkelijk over op het Frans of het Nederlands, naargelang zijn opleiding, zijn politieke gezindheid en het milieu waarin hij zich bevindt." Een eenduidig antwoord vinden we verder ook niet terug, wel dit nogal warrige besluit (letterlijk): „Vlaamsgezinden geven gemakkelijk en graag toe dat zij altijd en bij voorkeur Voerens onder elkaar spreken, maar slechts 63% van de Waalsgezinden, die toegeven dat ze dat ook doen, vindt dat goed. Het dialect blijkt dus de belangrijkste rem op de totale verfransing van Waalsgezinde families." Ongeïnterpreteerde percentages zeggen niet weinig, ze zeggen niets. We zijn overigens nog steeds op zoek naar datgene wat die 63% Waalsgezinden nu eigenlijk goed vindt.

De verhouding Vlaams-Waalsgezinden dan maar. De auteur baseert zich hiervoor op de uitslagen van de respektievelijke verkiezingen en besluit: 60% Waalsgezind, 40% Vlaamsgezind, met daarbij de onuitgesproken hoop op de 13,5% Nederlanders in Voeren die in 2000 ook mee mogen gaan stemmen. Drie regels verder leren we echter dat er slechts een goede 2% Walen zouden zijn in Voeren. Gedefinieerd nu weer op basis van het „volkskundig begrip".

IN VERVOERING

De objektiviteit van de auteur komt wel heel dicht bij mateloos entoesiasme voor zijn zaak als hij vraagt: „Is het Voerens een Germaans dialect?". „Wat voor dialect is het Voerens?", was onzes inziens ietwat onpartijdiger geweest, zeker ten overstaan van de achteloze toerist.

Tot slot nog deze. Sweron schrijft, nu waarschijnlijk met de hete adem van Happart in zijn nek: „Zonder de lijfelijke aanwezigheid van de Vlaamse militant in Voeren waren we op het einde van de jaren zeventig wellicht de straat afgeveegd." Uitspraken waarin overtuigde Vlamingen zich wellicht herkennen, zelfs volmondig beamen – en die daarom voor ons, Vlamingen, geen nieuwe ideeën aanreiken, maar die de natuurgenieter voorwaar geen meer genuanceerd beeld zullen geven van de Voerense kwestie.

Deze en andere, veelal weinig onderbouwde, politieke statements horen niet thuis in een, voor het overige voortreffelijk verzorgde en uiterst hanteerbare, toeristische gids. Want ook dat moet gezegd: de auteur is erin geslaagd om op bevattelijke wijze de Voerense historiek, natuur, bezienswaardigheden en kultuur neer te pennen. En dat moet toch het oorspronkelijke opzet zijn geweest. Voeren loont de moeite voor een zondag te gaan wandelen, te gaan eten, gewoon te ontspannen. Sweron geeft maar liefst drie uitgekiende wandeltrajekten mee, met daarin alle wetenswaardigheden beschreven. Ja, dit is Vlaams toerisme op zijn best. Wij alvast zijn het jeneverrecept, opgenomen in de gids, met wisselend sukses aan het uitproberen. „The gin in Voeren is probably the best gin in het whole Flemish country", aldus een lichtelijk aangeschoten J.M. Dehousse...

HET LAND VAN DE WITTE

Vanuit Voeren is het slechts een klein uur rijden (een kleine drie uur fietsen...) naar **Het land van de Witte**: het noord-oosten van Vlaams-Brabant. Het is over de streek rond Diest, Averbode en Scherpenheuvel dat Sooi Daems in zijn pen is gekropen. Dat in deze uitgave geen plaats is vrijgemaakt voor politiek, maar des te meer voor toerisme, spreekt eigenlijk voor zich: de regio leent zich niet tot kommunautair gekrakeel. De gids is van dezelfde kwaliteit als deze van Guido Sweron, wandelingen incluis. Opvallend en uiterst prijzenswaardig is de goed gedokumenteerde historische beschrijving van de streek. We zetten de meest bekende plaatsen voor u op een rij.

VOOR GOEDE KATOLIEKEN

Averbode doet een belletje rinkelen bij diegenen die hun opleiding genoten in het katoliek onderwijs. Niet weinigen onder ons zijn onherstelbaar „beschadigd" volgens sommigen, „gevormd" volgens anderen, door de zoete moraal van DoReMi en de reeks Zonne -kind, -straal en -land van de plaatselijke uitgever. Een wandeling in en rond de abdij van de Norbertijnen kan het opgelopen trauma echter verzachten. Dit prachtig stukje architekturaal vernuft stamt uit de 12de eeuw en is recentelijk gerestaureerd. Het waren de Witheren die ietwat (katolieke) beschaving konden brengen in een eerder onveilige, moerassige regio. Hun sociaal beleid kon zelfs progressief genoemd worden door o.a. naast de gewone liefdadigheid ook te ijveren voor het vrijmaken van de lijfeigenen. Voor de begijntjes was het verzamelen geblazen in het naburige Diest. Tot ongeveer 1920 leefden en werkten hier gedurende 7 eeuwen tot maximaal 400 vrouwelijke religieuzen. Het begijnhof is Diests grootste toeristische trekpleister.

Enkele kilometers verder bevindt zich het centrum van Scherpenheuvel: oord van Maria alsook van snoep - en kitchkraampjes. Het verhaal begint in de 13de eeuw: een schaapherder die een Mariabeeldje vond en het opraapte werd „aan de grond genageld". Eeuwenlange Mariadevotie in Scherpenheuvel was er het gevolg van. Menige Vlaming zal al wel eens „een kaarsken" hebben laten branden in de 17de eeuwse barokke basiliek.

De gids heet **Het land van de Witte** en Sooi Daems liet zich bij deze natuurlijk leiden door de belhamel van Ernest Claes. Weinigen weten dat Zichem, Claes' geboortedorp en grote passie, één van de oudste Brabantse stadjes is. Het is aan deze grote van de Vlaamse literatuur te danken dat Zichem een toeristisch oord werd.

Nagenietend bij een lekker glas Gildenbier geven wij graag de koördinaten mee van de twee besproken werken.

(gv)

(foto archief)

De Voerense jeugdherberg, de ideale uitvalsbasis om de Vlaamse gemeente te verkennen.

(foto archief)

Het geboortehuis van Ernest Claes in Zichem, een bezoekje waard.

Voeren. Guido Sweron. Uitg. Davidsfonds, Leuven. 1994. 156 blz., geïll., 595 fr.

Het land van de Witte. Sooi Daems. Uitg. Davidsfonds, Leuven, 1994. 111 blz., geïll., 395 fr.